

Miljøgodkendelse af ROSENDAL ROSENDALSVEJ 7 6500 VOJENS

Jf. § 16 a stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv.

(LBK nr. 256 af 21/03/2017)

4. september 2018

Haderslev Kommune

Kontaktoplysninger	
Ansøgers navn og adresse	Ejer Peder Thorvald Petersen Rosendalsvej 7 6500 Vojens Mobil: 22122011 E-mail: ptp74871053@gmail.com
Ansøgers CVR	Cvr-nr. 21715077 P-nr 1005145959
Ansøgers CHR	52242
Kontaktperson	Peder Thorvald Petersen
Ansøgers konsulent	Landwirtschaftlicher Hauptverein für Nordschleswig Louise H. Riemann Tlf.nr.: 73642915 E-mail: lhr@lhn.dk
Ejer	Peder Thorvald Petersen
Ejendom	Rosendal
Ejendommens adresse	Rosendalsvej 7, 6500 Vojens
Ejendomsnummer	5100018007
Matr. Nr.	Matr. nr. 10, Gabøl, Nustrup
Tilsynsmyndighed	Haderslev Kommune
Journal nr.	18/5121
Ansøgnings-id	Skema nr. 202286 version 2

Indholdsfortegnelse

1	Baggrund	5
2	Ikke-teknisk resume	6
3	Afgørelse om miljøgodkendelse	8
3.1	Dispensation	8
3.2	Afgørelsen	8
3.3	Offentlighed og høring	10
3.4	Klagevejledning	10
4	Vilkår	13
4.1	Generelle vilkår	13
4.2	Vilkår vedrørende anlægget	13
4.3	Vilkår vedrørende egenkontrol	17
5	Miljøteknisk beskrivelse og kommunens vurderinger	18
5.1	Generelt	18
5.2	Husdyrbrugets anlæg	18
5.2.1	Staldanlæg	18
5.2.2	Husdyrbrugets lokalisering – afstandskrav	19
5.2.3	Husdyrbruges landskabelige placering og planmæssige forhold	21
5.2.4	Produktionsareal	22
5.2.5	Husdyrgødning	23
5.2.6	Foder	24
5.2.7	Ammoniakemission, Naturvurdering og Bilag IV-arter	25
5.2.8	Spildevand og overfladevand	26
5.2.9	Olie og kemikalier	27
5.2.10	Lugt	28
5.2.11	Støjkluder og rystelser	29
5.2.12	Støv	30
5.2.13	Fluer og skadedyr	31
5.2.14	Transport, til- og frakørsler	31
5.2.15	Lys	33
5.2.16	Affald, kemikalier og pesticider	33
5.2.17	Uheld	35
5.2.18	Ophør	36
5.3	Egenkontrol	36
5.4	Anvendelse af BAT – Bedste tilgængelige teknologi	37
5.4.1	BAT-krav - Emissionsgrænseværdi for ammoniak	37
5.5	Miljøkonsekvensrapport	38
5.6	Samlet vurdering	38
	Bilag 1: Grundlag for vilkår og lovgivning	39
	Bilag 2: Situationsplan	40

Bilag 3: Miljøkonsekvensrapport	41
Bilag 4: Lugtkonsekvenszonen.....	47
Bilag 5: Landskabsvurdering	48
Bilag 6: Naturvurdering.....	49
Bilag 6a – Kort over kategori 1 og 2 natur samt Natura 2000 ved anlæg.....	54
Bilag 6b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg.....	55
Bilag 6c – Kort over § 3 natur ved anlæg.....	56
Bilag 6f - Bilag IV forekomster ved anlæg.....	57
Bilag 6d – Natura 2000 område ”Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov” (N93).....	58
Bilag 6e – Potentielle bilag IV arter	61

1 Baggrund

Peder Thorvald Petersen ansøger om § 16 a miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven¹ for at kunne udvide bedriften og samtidig overgå til stipladsmodellen på ejendommen Rosendalsvej 7, 6500 Vojens.

Ejendommen har i forvejen en kapitel 5 miljøgodkendelse (Miljøbeskyttelsesloven) fra 4. august 2004, som blev revurderet den 26. november 2012. Ejendommen blev godkendt til 210 køer (tung race), 45 kvier (0-6 mdr.), 170 kvier (6-27 mdr.) og 90 producerede tyrekalve (40-55 kg) svarende til 378,31 DE. Haderslev Kommune har desuden meddelt anmeldeafgørelse den 9. januar 2018 til opførelse af tre fodersiloer.

Ansøgningen om § 16 a godkendelse er indkommet den 9. februar 2018 med skemanr. 202286.

Udvidelsen sker i de eksisterende bygninger.

Produktionsarealet i den eksisterende **kostald** er ca. 3475 m² og dette ændres ikke ved udvidelsen. Der er et produktions areal på ca. 3375 m² hvor der søges til flexgruppen ”alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)”, så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor denne dyregruppe. Derudover er der et dybstrøelsesareal på ca. 100 m² hvor der søges til flexgruppen ”alle kvæg; dybstrøelse” så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor denne dyregruppe.

Produktionsarealet i **kalvestald/foderlade** er på ca. 500 m² og ændres ikke. Der søges til flexgruppen ”alle kvæg; heste, får og geder, dybstrøelse”, så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor denne dyregruppe.

Ved udvidelsen inddrages en del af det tidligere maskinhus til stald for **ungdyr**, og produktionsarealet i denne bliver ca. 390 m². Der søges til flexgruppen ”alle kvæg; heste, får og geder, dybstrøelse”, så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor denne dyregruppe.

Da ansøger er blevet en del af Sønderjysk biogas, etableres der også en plads til en **container** til dybstrøelse, og overfladevandet fra plansiloanlægget skal fremadrettet **sprinkles ud**.

Godkendelsen omfatter:

- Kostald på 3475 m² produktionsareal (stald i alt 3955 m²) til køer og kvier
- Kalvestald på 500 m² produktionsareal (stald og foderlade i alt 1124 m²)
- Ungdyrstald på 390 m² produktionsareal
- To gylletanke på hhv. 229 m² overfladeareal (1000 m³) og 649 m² overfladeareal (2500 m³)
- Møddingsplads til dybstrøelse på 70 m²
- Udvidelse af plansiloarealet fra tre til fire plansiloer til i alt 64 x 58 m dvs. 3712 m²
- Udsprinklingsanlæg for ensilagesaft.

Ammoniakemissionen er på 5.770 kg NH₃-N, hvorved miljøgodkendelsen skal være en § 16 a stk. 1.

Med den nye lovgivning fra 2017 ændres miljøgodkendelsen fra at være baseret på antal producerede dyr om året til at være baseret på antal m² produktionsareal samt de ansøgte dyretyper. Det maksimale antal dyr i produktionsarealet er fremover udelukkende reguleret af de til enhver tid gældende dyrevelfærdsregler.

¹ Bekendtgørelse nr. 256 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. af 21/03/2017

2 Ikke-teknisk resume

Produktion

Peder Thorvald Petersen ansøger om § 16 a miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven² for at kunne udvide bedriften og samtidig overgå til stipladsmodellen på ejendommen Rosendalsvej 7, 6500 Vojens. Husdyrholdet består i dag af malkekøer, kvier og tyrekalve, svarende til 378 DE.

Godkendelsen omfatter:

- Kostald på 3475 m² produktionsareal (stald i alt 3955 m²) til køer og kvier
- Kalvestald på 500 m² produktionsareal (stald og foderlade i alt 1124 m²)
- Ungdyrstald på 390 m² produktionsareal
- To gylletanke på hhv. 229 m² overfladeareal (1000 m³) og 649 m² overfladeareal (2500 m³)
- Møddingsplads til dybstrøelse på 70 m²
- Udvidelse af plansiloarealet fra tre til fire plansiloer til i alt 64 x 58 m dvs. 3712 m²
- Udsprinklingsanlæg for ensilagesaft.

Placering

Der bygges ikke nye produktionsanlæg eller husdyrgødningsanlæg, men ensilagepladsen udvides. Udvidelsen sker i eksisterende bygning, hvor ungdystalden hidtil har været brugt til maskinhus og foderlade. Afstandsreglerne gælder for etablering eller udvidelse af stald, og afstandskravene overholdes, bortset fra omdannelsen af maskinhus til ny ungdystald. Stalden ligger for tæt på Rosendalsvej, men Haderslev Kommune meddeler dispensation fra afstandskravet.

Udvidelsen af plansiloerne vil kunne ses, men vurderes ikke at påvirke de landskabelige forhold væsentligt.

Ammoniak

Bedste tilgængelig teknologi (BAT) for ammoniakfordampning: Der anvendes BAT-kravet for eksisterende stalde, samt for nye stalde mht. ungdystalden. Der var i den eksisterende revurdering stillet vilkår om spalteskrabere, men effekten heraf skal sættes til 0% ammoniakreduktion iht. Miljøstyrelsens regler fra februar og marts 2018. Miljøstyrelsen vejleder i denne forbindelse om, at ”BAT-niveauet skal reduceres til det niveau, der beregnes uden effekten fra spalteskraberen. Denne genberegnet og alt andet lige højere emission anses herefter som værende det fastsatte BAT-krav for den eksisterende stald”.

Det ansøgte projekt vurderes ikke at give anledning til væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturtyper. Det nærmeste Kategori 1 område er en skovbevokset tørvemose 11 km sydvest for ejendommen, hvor beregning af totalammoniakdepositionen viser 0,0 kg NH₃-N. Det nærmeste Kategori 2 område er en højmosé 2 km nord for ejendommen, som også modtager 0,0 kg N. De udpegede Kategori 3 områder er en mose 1000 m mod vest og en potentiel ammoniakfølsom skov 1200 m mod sydvest. Mosen modtager 0,0 kg NH₃-N og skoven 0,0 kg NH₃-N i merdeposition. Den fastlagte depositionsgrænse på 1,0 kg N bliver hermed overholdt.

Af øvrige § 3-områder har Haderslev Kommune udpeget en sø 130 m mod syd, som modtager 1,9 kg NH₃-N i totaldeposition. Da merdepositionen kun er 0,0 kg N, vurderes det, at husdyrholdet ikke vil medføre nogen tilstandsændring på søen.

² Bekendtgørelse nr. 256 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. af 21/03/2017

Lugt

Lugten fra staldene beregnes i ansøgningsskemaet til tre områdetyper:

Områdetype	Mindste geneafstand	Faktisk vægtet afstand
Enkelt-bolig uden landbrugspligt	116 meter	534 meter
Samlet bebyggelse	336 meter	1438 meter
Byzone	500 meter	3792 meter

Lugtberegningerne viser, at ejendommen overholder lugtgenekriterierne til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone, og det vurderes, at beboelserne ikke vil mærke væsentlige lugtgener.

Det forventes desuden, at antallet af transporter samt støv, støj, lys og skadedyr ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Miljøkonsekvensrapport

Ansøgningen indeholder en miljøkonsekvensrapport (Bilag 3). Rapporten vurderes at være tilstrækkelig, og indgår i den samlede vurdering.

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af omgivelserne og miljøet, når godkendelsens vilkår overholdes.

3 Afgørelse om miljøgodkendelse

3.1 Dispensation

Der ønskes indrettet et staldafsnit til ungdyr på 390 m² inde i det eksisterende maskinhus. Maskinhuset er placeret ca. 2 meter fra vejen Rosendalsvej, hvor afstandskravet for etablering af stald er 15 m, se herunder:

Vejen er en fællesvej, som også bruges af ejere/brugere til adresserne Rosendalsvej 9 og 11.

Dispensationsansøgningen er begrundet i ønsket om at anvende den eksisterende bygning i stedet for at bygge nyt til udvidelsen af dyreholdet. Stalden bliver en dybstrøelsesstald, der skal anvendes som aflastningsstald til kvier. Bygningen har tidligere været anvendt til stald.

Haderslev Kommune vurderer, at den ønskede placering af stalden er miljømæssigt forsvarlig. Der er tale om en eksisterende bygning, som ikke ændrer størrelse. Nord for vejen ligger en mark, som også ejes af ansøger og matriklen indgår i den samme samlede, faste ejendom, som det ansøgte husdyrhold. Der er derfor ikke foretaget "nabo"høring.

Det vurderes, at bygningens anvendelse til stald ikke vil ændre det synsmæssige indtryk for omkringboende eller for færdselen på vejen. Eventuelle gener såsom støj, støv, lugt og fluer hidrørende fra dyreholdet, samt fra flytning af foder, halm og dybstrøelse, vurderes ikke at ville genere færdselen på vejen. Afstanden til nabobeboelserne er hhv. 140 m mod vest og 170 m mod øst, og det vurderes ligeledes, at de ikke vil blive generet af dyreholdet.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune i medfør af Husdyrgodkendelseslovens § 9, stk. 3 dispensation fra kravet i § 8, stk. 1, nr. 4 vedrørende afstand fra ny staldfunktion til vej.

Der stilles et vilkår om, at indkørselsforholdene fra Rosendalsvej til staldbygningen ikke må ændres uden forudgående henvendelse til Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune vurderer, at stalden ikke ligger indenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, å-, skov-, kirke- og fortidsmindebeskyttelseslinjer, og det vurderes ikke nødvendigt at stille yderligere vilkår.

3.2 Afgørelsen

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 16 a stk. 1 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Rosendalsvej 7, 6500 Vojens ved Peder Thorvald Petersen, cvr 21715077.

Afgørelsen omfatter miljøgodkendelse af

- Kostald på 3475 m² produktionsareal (stald i alt 3955 m²) til køer og kvier
- Kalvestald på 500 m² produktionsareal (stald og foderlade i alt 1124 m²)
- Ungdyrstald etableres i eksisterende bygning på 390 m² produktionsareal
- To gylletanke på hhv. 229 m² overfladeareal (1000 m³) og 649 m² overfladeareal (2500 m³)
- Møddingsplads til dybstrøelse på 70 m²
- Udvidelse af plansiloarealet fra tre til fire plansiloer til i alt 64 x 58 m dvs. 3712 m²
- Udsprinklingsanlæg for ensilagesaft.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af kapitel 4.

I forbindelse med denne godkendelse, som er en udvidelse og samtidig en overgang til ”stipladsmo-dellen”, ophæves den tidligere kapitel 5 miljøgodkendelse og revurderingen heraf.

Miljøgodkendelsen gives under forudsætning af, at vilkårene i kapitel 4 og de til enhver tid gældende regler på området overholdes, også selv om reglerne evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (se Bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens beskyttelsesniveauer for BAT, for ammoniakdeposition på na-turområder og for lugt
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning el-ler af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne godkendelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og god-kendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller ar-bejds miljøloven.

Jævnfør §§ 39 - 41 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen³, skal en § 16 miljøgodkendelse eller tilla-delse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages dog efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbru-get igen i 2026.

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet senest 6 år efter meddelelsesdatoen dvs. senest den 4. septem-ber 2024. Hvis miljøgodkendelsen derefter ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år.

Dato for godkendelse: 4. september 2018

Line Olsen

Miljømedarbejder
Erhverv, Haderslev Kommune

Journal nr.: 18/5121
Udarbejdet af: Grete Mørch Sørensen, NIRAS

³ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr. 1380 af 30/11/2017](#)

3.3 *Offentlighed og høring*

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på Kommunens hjemmeside den 14. juni 2018. Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

For 16 a. Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige, der har anmodet om orientering i sagen, fik tilsendt eller blev orienteret om udkast til miljøgodkendelse den 2. juli 2018 med en frist på 30 dage til at indsende bemærkninger.

Der indkom ingen bemærkninger.

3.4 *Klagevejledning*

Miljøgodkendelsen af Rosendalsvej 7, 6500 Vojens i henhold til § 16 a stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive offentliggjort den 4. september 2018 på hjemmesiden Digital MiljøAdministration, dma.mst.dk. Du skal søge på adressen under offentliggørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest tirsdag den 2. oktober 2018. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Klager betaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Miljø- og Fødevarerklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7⁴ er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som brev til implicerede parter:

- Ansøger, Peder Thorvald Pedersen, Rosendalsvej 7, 6500 Vojens, ptp74871053@gmail.com

Som brev til naboer indenfor lugt konsekvenszonen (se bilag 4):

Poul Mathiasen	Rosendalsvej 9	6500 Vojens
Bjarne Ennemark	Ribevej 87	6500 Vojens
John Paulsen	Rosendalsvej 3	6500 Vojens
Peder Thorvald Pedersen	Rosendalsvej 5, Rosendalsvej 7	6500 Vojens
Tdc A/S	Rosendalsvej 1A	6500 Vojens
Karin Grete Paulsen	Rosendalsvej 3	6500 Vojens
Rasmus Hanche Vilstrup Nielsen	Rosendalsvej 7A	6500 Vojens
Avls Forening For Sdn 65, Preben Jørgensen	Rosendalsvej 5	6500 Vojens
Bjarne Ennemark	Ribevej 87	6500 Vojens
Peder Thorvald Pedersen	Rosendalsvej 7	6500 Vojens

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent:
e-mail: lhr@lhn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

⁴ Lov om offentlighed i forvaltningen - [LOV nr 606 af 12/06/2013](#).

Haderslev

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@hotmail.com
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

4 Vilkår

Godkendelsen gives under forudsætning af, at produktionen opfylder følgende vilkår:

4.1 *Generelle vilkår*

1. Godkendelsen omfatter de landbrugsmæssige aktiviteter, der er knyttet til bygningerne på ejendommen Rosendalsvej 7, 6500 Vojens.
2. Det er den ansvarlige for driften af anlægget, der er ansvarlig for at vilkårene overholdes. Eventuelle ændringer i ejerforhold og/eller hvem, der er ansvarlig for husdyrbrugets drift, skal meddeles til Haderslev Kommune.
3. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af denne miljøgodkendelse på ejendommen.

4.2 *Vilkår vedrørende anlægget*

Placering af nye stalde

4. Der kan etableres nyt produktionsareal til Ungdyr på 390 m² i eksisterende maskinhus (se placering på Bilag 2).
5. Det nye staldafsnit skal opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til fast bund og afløb.
6. Indkørselsforholdene fra Rosendalsvej til stalden Ungdyr må ikke ændres uden forudgående henvendelse til Haderslev Kommune.

Produktionsareal

7. Husdyrbrugets produktionsareal, staldsystem og teknologi samt dyrearter og dyretyper skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Køstald	3955	Naturlig ventilation	3 m	{#30068} Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	3375
				{#30069} Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	100
Kalvestald/foderlade	1124	Naturlig ventilation	3 m	{#30067} Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	500
Ungdyr	392	Blandet ventilation	3 m	{#39629} Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	390
Sum						4365

8. Flexgrupperne er defineret således:

Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse Heste. Dybstrøelse Får og geder. Dybstrøelse
Alle kvæg; Dybstrøelse	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

Hudrygødning

- Der kan etableres en møddingsplads på 70 m² med afløb til gyllesystemet med placering som vist på Bilag 2.
- Dybstrøelse i markstak skal placeres mindst 200 m fra nabobeboelser.
- Husdyrbrugets husdyrgødningslagre skal overholde følgende maksimale overfladeareal:

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder (1000 m ³)	Flydende				229
Gyllebeholder (2500 m ²)	Flydende				649
Plads til container/mødding	Fast				70

- Pumper og maskiner til transport af gylle (pumpning af gylle til gyllevogne) altid skal være under opsyn, når de er i brug. Herudover skal pumpeanlægget være udformet således, at uvedkommende ikke kan aktivere pumpen, hvorved der kan ske utilsigtet udpumpning af gylle.
- Hvis der ikke bruges traktor med sugeanordning, skal der anlægges en beton tankplads ved gyllebeholderen, med opsamling som kan opsamle evt. gylle som spildes, når der pumpes over. Pladsen skal holdes fri af tankvæggen, så der ikke kan overføres kræfter til denne med evt. skade på tanken til følge og den skal være 2 meter længere og bredere end tankvognen.

Foder

- Ensilagepladsen kan udvides fra 3 til 4 sektioner, dvs. fra 2600 m² til 3500 m² med placering vist på Bilag 2, dog ikke ind over det beskyttede dige mod syd.
- Afløbsbrønde fra plansiloer skal friholdes for ensilage, sand og lignende, så ensilagesaft og overfladevand kan ledes frit til særskilt beholder.
- Ensilagesaft, der ønskes udspinklet på landbrugsjord, skal ledes til en opsamlingsbeholder med et volumen, der sikrer, at ensilagesaften kan udbringes efter reglerne om ensilagesaft eller restvand i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Beholderen skal være på mindst 99 m³, for at have en

kapacitet på ½ måned. Hvis beholderen er mindre end angivet, skal afløbet kobles til gyllesystemet.

17. Ensilage i markstak skal placeres mindst 200 m fra nabobeboelser.

Spildevand

18. Al vask af maskiner, redskaber, foderanlæg, m.v. skal foregå på en støbt, fast plads, såfremt vaskewandet kan indeholde husdyrgødning, foderrester og lignende, og bortledning af spildevandet skal ske til en opsamlingsbeholder.
19. Arealer, hvor der sker påfyldning af gylle til gyllebeholder, skal befæstes med afløb til opsamlingsbeholder. Ved befæstet areal forstås et areal, der er befæstet med et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og vogne ved fyldning og tømning.

Befæstet areal kan undlades, hvis der anvendes traktor med påmonteret pumpeudstyr og returløb.

Olietanke

20. Tanke til opbevaring af olie/diesel skal være placeret på fast og tæt bund, så der ikke er mulighed for afløb til jord, overfladevand eller grundvand, og således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale. Tanke skal være sikret mod påkørsel.

Lugt

21. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at båse, gangarealer og foderarealernes bund holdes tørre, at støv- og smudsbelægning i stalden fjernes, og at fodringsanlægget holdes rent. Stalde inklusiv ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt.
22. Såfremt der opstår lugtgener, som kommunen vurderer er væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne. Planen skal accepteres af kommunen og derefter gennemføres.

Støj

23. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbruget på ejendommens bygningsparcel må i intet punkt – målt på naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A):

Tidspunkt	Støjgrænser	Reference tidsrum
Dag		
Mandag - fredag kl. 07 - 18	55 dB(A)	8 timer
Lørdag kl. 07 – 14	55 dB(A)	7 timer
Lørdag kl. 14 – 18	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07 - 18	45 dB(A)	8 timer
Aften		

Tidspunkt	Støjgrænser	Reference tidsrum
Alle dage kl. 18 – 22	45 dB(A)	1 time
Nat		
Alle dage kl. 22 – 07	40 dB(A)	½ time

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Støjvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer på ejendommens bygningsparcel, dog ikke støj fra f.eks. markdriften.

24. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.

Støv

25. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår støvgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøgodkendelsen, kan kommunen meddele påbud om, at virksomheden for egen regning skal udarbejde og gennemføre et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.
26. Fodersiloer skal indrettes således at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås.

Skadedyr

27. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
28. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
29. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Institut for Agroøkologi. Retningslinjerne kan ses her: <http://www.dpil.dk/>

Lys

30. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.

Affald

31. Døde dyr skal opbevares overdækket, i skygge og på betonspalter eller et andet tilsvarende underlag. De må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Uheld

32. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

33. Beredskabsplanen skal revideres en gang årligt og påføres dato for revision.

34. "Nærved uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.

Ophør

35. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.

36. Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, kemikalier, døde dyr, spildevand, foder mv. Alt bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

4.3 *Vilkår vedrørende egenkontrol*

37. Ved tilsyn skal kommunen have adgang til relevant dokumentation for overholdelse af vilkårene. Det kan fx være i form af opgørelse af produktionsarealet, overfladearealet af gødningsopbevaringsanlæg, samt logbog for drift og vedligehold af staldsystemer.

5 Miljøteknisk beskrivelse og kommunens vurderinger

Den miljøtekniske beskrivelse danner grundlag for de vilkår, som meddeles i miljøgodkendelsen. Vurderingen skal belyse konsekvenserne af driften på ejendommen, og om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen, er tilstrækkelige.

5.1 *Generelt*

Haderslev Kommunes vurdering

Denne miljøgodkendelse omfatter udelukkende anlægget på adressen Rosendalsvej 7, 6500 Vojens.

Kommunen stiller vilkår om, at det er den ansvarlige for driften af anlægget, der er ansvarlig for at overholde godkendelsen med vilkår. På godkendelsestidspunktet er det Peder Thorvald Petersen, der er ansvarlig for driften.

For at sikre, at godkendelsens vilkår er tilgængelige for de ansatte, stilles der vilkår om, at godkendelsen skal foreligge på ejendommen.

5.2 *Husdyrbrugets anlæg*

5.2.1 Staldanlæg

Ansøgers beskrivelse

Kostald: Staldsystemet i kostalden er sengebåse med spalter og skraber (bagskyl). Derudover er der et dybstrøelsesareal der bruges til kælvnings- og sygebokse.

Kalvestald/foderlade: Småkalvene går i dybstrøelse indtil de er 6 mdr. hvilket er lovpligtig. I denne ungdyrstald går der ligeledes større kvier op til ca. 18-20 mdr. Disse går også i dybstrøelse.

Ungdyr: Denne stald vil blive brugt efter behov til kvier. Stalden bliver en dybstrøelsesstald.

Den oprindelige bedrift er beliggende ca. 180 m nordvest fra de nuværende produktionsbygninger. Fra 2008 har al produktion foregået i de nuværende produktionsbygninger i forbindelse med udvidelse af kostalden samt nedrivning af gamle staldbygninger. De restende oprindelige bygninger bruges fortsat til opbevaring af maskiner, hø, tilskudsfoeder, kemikalierum mm. De oprindelige bygninger fremstår i røde mursten eller røde plader og kan ikke ses langvejsfra, da der er bevoksning til alle sider. Der er mange træer rundt om ejendommen på ca. 20 m i højden. Der pt. ingen dyr i de oprindelige bygninger, men i forbindelse med denne ansøgning, søges der om muligheden for at have dyr i en del af det nuværende maskinhus.

Bygningernes højde varierer lidt. Ved hovedproduktionsanlægget er malkestalden den laveste med sine ca. 8 m og Kalvestald/foderlade er højest med ca. 12,5 m. Taghældningen ligger på omkring 20 grader.

Ved de oprindelige bygninger varierer bygningshøjden fra ca. 5 meter til ca. 9 m. Taghældningen ligger på mellem 20-40 grader.

Hovedparten af produktionen foregår i ko- og kalvestalden. Ko- og malkestald er opført i 2002 og kalvestalden/ foderladen er bygget i 2004 (ca. 31,35 m x 34 = 1063 m²). Kostalden måler ca. 34 m x 80 m (3066 m² inkl. malkestald) og er en sengebåsestald med spalter og ringkanal. I 2008 blev kostalden udvidet med 33,7 m x 33 m (1112 m²) således at alle køer og kvier kunne være samlet et sted. Der er sengepladser til 475 dyr. Alle bygninger er bygget sammen og fremstår som en enhed med en

benhøjde på 3,30 m og en højde i kip på 12,5 m (laden). Kostalden er lidt lavere og har en højde i kip på ca. 10 m. Kalvestalden/Foderladen bruges primært til kalve (0-6 mdr.) der enten er placeret i enkelt båse eller fælles båse. Derudover er det stationære blandedanlæg placeret her - helt op mod kostalden. Kalvestalden/foderladens facader og gavl fremstår i grønne metalplader og kostalden er beklædt med grønne stålplader til en højde af ca. 1,4 m hvorefter der er rullegardin (gråt) for resten. Gavlen er mod syd (mark) er beklædt med grønne stålplader. Alle tage er af gråt eternit med hældning 20 grader.

Der er naturlig ventilation i stalden i alle staldene.

Malkestalden er en bygning for sig selv og måler ca. 13 m x 24 m og er opført i frilagte søsten. Der malkes i malkekarrusel med 32 pladser. Højden på denne bygning er ca. 8 m.

Haderslev Kommunes vurdering

Godkendelsen omfatter:

- Kostald på 3475 m² produktionsareal (stald i alt 3955 m²) til køer og kvier
- Kalvestald på 500 m² produktionsareal (stald og foderlade i alt 1124 m²)
- Ungdyrstald etableres i eksisterende bygning på 390 m² produktionsareal (bygning 392 m²)
- To gylletanke på hhv. 229 m² overfladeareal (1000 m³) og 649 m² overfladeareal (2500 m³)
- Møddingsplads til dybstrøelse på 70 m²
- Udvidelse af plansiloarealet fra tre til fire plansiloer til i alt 64 x 58 m dvs. 3712 m²
- Udsprinklingsanlæg for ensilagesaft

Situationsplan for ejendommen fremgår af Bilag 2.

Der stilles vilkår om, at placering og størrelse af de nye staldanlæg skal være som ansøgt.

5.2.2 Husdyrbrugets lokalisering – afstandskrav

Ansøgers beskrivelse

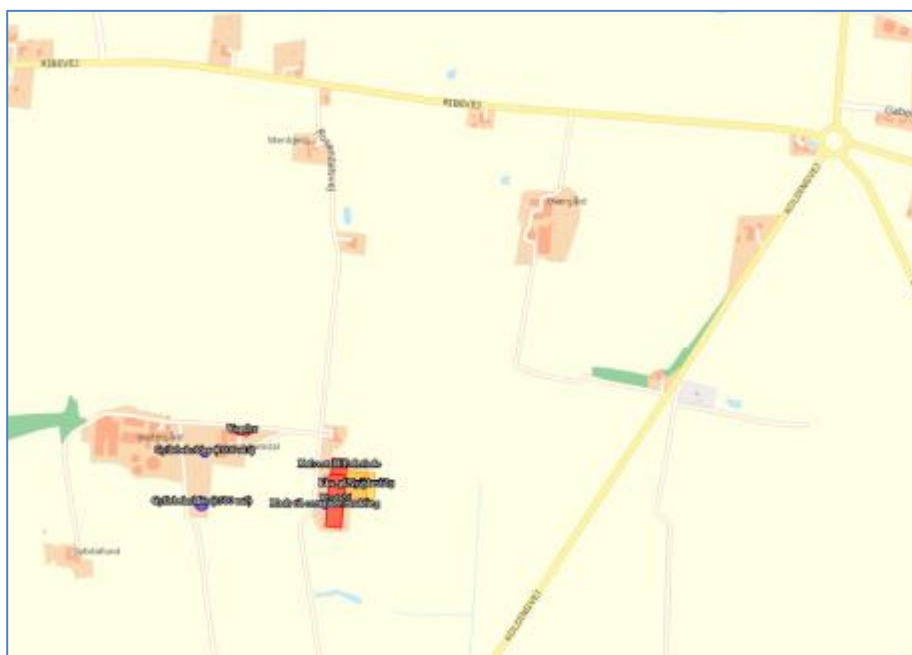
Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 m	Ca. 45 m fra kostalden mod vest	Denne bruges til markvanding og tilhører Peder Thorvald Pedersen.
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	Der er ingen inden for 1.500 m.	Vandforsyningen sker fra Gabøl vandværk der ligger ca. 1800 m fra ejendommen.
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m	Vandløb 840 m fra plansilo. Sø 200 m syd for plansilo.	Nærmeste vandløb er Gabøl bæk. Der er ingen dræn på ejendommen. Der er en lavning/sø på det pågældende sted og at ejendommens tag- og overfladevand ledes til denne lavning.

Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	Ca. 2 m ungdyrstald	Det ny staldafsnit til ungdyr ligger ca. 2 m fra Rosendalsvej, så der søges dispensation fra dette afstandskrav.
Naboskel	30 m	115 m fra ungdyrstald mod vest	
Beboelse samme ejendom	15 m	20 m fra ungdyrstald	
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	>25 m	Der forefindes ingen levnedsvirksomhed indenfor 25 m.

Anlægget er ikke berørt af følgende: kystnærhedszonen, lavbundsarealer inkl. okkerklassificering, skovrejsningsområder, strandbeskyttelseslinje, klitfredningslinje, sø- og åbeskyttelseslinje, skovbygelinjer, kirkebyggelinjer, fredede områder, fredede fortidsminder og beskyttede diger.

Haderslev Kommunes vurdering

Ejendommen ligger i landzone. Husdyrbrugets anlæg er beliggende mellem Ribevej og Koldingvej ved Gabøl, se figur 1.

Figur 1: Beliggenhed af stalde(røde) og opbevaringsanlæg(blå)

Afstandskrav i henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

De fastsatte afstandskrav i § 6 gælder for både etableringer og udvidelser.

I Kostalden og Kalvestalden sker der ikke udvidelser, og Ungdyrstalden er en nyetablering af staldfunktion i en eksisterende bygning.

Ejendommen er beliggende i landzone og uden for eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde. Ejendommen ligger desuden ikke i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Afstanden til disse områder er desuden mere end kravet på mindst 50 m.

Nærmeste byzone er Nustrup 3,8 km fra ejendommens bygninger, og nærmeste område i landzone med lokalplan til boligformål er Gabøl 1,4 km mod øst.

Nærmeste nabo til Ungdyrstalden er Rosendalsvej 9, beliggende 142 m fra stalden. Afstandskravet er også her 50 m, som overholdes.

Afstandskrav i henhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

De fastsatte afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens § 8 til nedenstående områder og installationer gælder ligeledes for etableringer og udvidelser. De ovenfor angivne afstande er derfor opmålt i forhold til de to nye udvidelser: Ungdyrstald og plansilo. Der er nævnt den bygning, som har den korteste afstand.

Afstandskravene i § 8 til vandforsyning, søer, vandløb, levnedsmiddelvirksomhed, egen beboelse og naboskel er overholdt.

Der gøres opmærksom på, at den nye plansilo ikke må etableres, så den ødelægger det beskyttede dike tæt ved, se figuren herunder:

Afstandskravet til vej overholdes ikke for Ungdyrstalden, og Haderslev Kommune har i denne miljøgodkendelse meddelt dispensation fra afstandskravet, se afsnit 3.1.

Der stilles i den forbindelse et vilkår om, at indkørselsforholdene til det nye staldafsnit ikke må ændres.

5.2.3 Husdyrbruges landskabelige placering og planmæssige forhold

Haderslev Kommunes vurdering

Idet der er tale om ombygning indenfor eksisterende bebyggelse samt forlængelse af ensilageplads i umiddelbar tilknytning til den eksisterende, vurderes der ikke at være en konflikt og ingen visuel påvirkning på omgivelserne. Se i øvrigt landskabsbeskrivelsen i Bilag 5.

5.2.4 Produktionsareal

Produktionens miljøpåvirkning afhænger af staldanlæggets størrelse opgjort som produktionsarealet, af dyrearter/typer, af anvendte staldsystemer, af overfladearealet af husdyrgødningslagre samt anvendte teknologier i stalde og lagre.

Udgangspunktet for vurderingen (nudrift og 8-årsdrift) er det hidtil anvendte produktionsareal til den hidtil tilladte produktion i de eksisterende stalde ud fra oplysningerne om produktionen i nuværende drift. Nudriften skal fastlægges som den hidtil lovlige drift. Desuden skal bindende krav i tidligere godkendelser også indtastes i nudrift og 8-årsdrift.

Der er indenfor de seneste 8 år ikke foretaget udvidelser af hverken staldanlægget og dermed produktionsarealet eller af husdyrgødningslagre, hvorfor nudrift og 8 års drift er ens. Der er ikke konstateret kontinuitetsbrud, som kunne nedsætte tilladelsen til dyreholdet.

Overblik over det ansøgte produktionsareal ses her:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Kostald	3955	Naturlig ventilation	3 m	(#30068) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) (#30069) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	3375
Kalvestald/foderlade	1124	Naturlig ventilation	3 m	(#30067) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	500
Ungdyr	392	Blandet ventilation	3 m	(#39629) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	390
Sum						4365

Haderslev Kommunes vurdering

Miljøgodkendelsen er givet på grundlag af ansøgningens oplysninger om staldenes andel af produktionsareal, dyretyper, anvendte staldsystemer samt tilhørende teknologier og de faste gødningsopbevaringsanlægs overfladeareal. De oplyste produktionsarealer udgør:

Kostald 87,9 %

Kalvestald 44,5 %

Ungdyrstald 0 % i nudrift og 99,5 % i ansøgt drift.

Miljøpåvirkningen med ammoniak og lugt afhænger af produktionsarealets og gødningsopbevaringsarealets størrelse samt dyresammensætning og de anvendte staldsystemer samt den anvendte teknologi. Kommunen stiller derfor vilkår til disse forhold for at sikre, at miljøpåvirkningerne fra ejendommen fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen.

Det tidligere krav om spalteskraber er bortfaldet, da den ammoniakreducerende effekt skal sættes til 0 %.

Der gøres opmærksom på, at arealer, hvor der eventuelt går dyr midlertidigt og som ikke er medregnet som produktionsarealer, skal rengøres iht. godkendelsesbekendtgørelsens § 38.

5.2.5 Husdyrgødning

Ansøgers beskrivelse

Opbevaring af gylle sker i beholdere på ejendommen og dybstrøelse opbevares i stalden eller i container opstillet af Sønderjysk Biogas.

Ejendommen råder over 5 gyllebeholdere: 3 x 1000 m³, 1 x 2500 m³ og 1 x 750 m³. Dertil kommer en kapacitet på ca. 1700 m³ under spalterne. De to af gyllebeholderne (2500 m³ (1994) og 1000 m³(1982)) er placeret ved de oprindelige bygninger, og gyllen overføres med gylleledninger. Ved behov, et par gange om året, flyttes der gylle til de andre beholdere, der er placeret hhv. ved adressen Kastrupvej 31 (to beholdere 1000 m³ og 1000 m³) og ved adressen Pileallé 2 (750 m³). Der er naturligt flydelag på beholderne, og der er sidst foretaget beholderkontrol i 2010.

Ejendommen er en del Sønderjysk Biogas, og der hentes løbende gyllen fra ejendommen. I gennemsnit hentes gylle én dag om ugen og hver gang hentes der 4 læs gylle med lastbil (40 t). Der pumpes gylle i forbindelse ned afhentningen ca. 1 gang i ugen a 1-2 timer efter behov. Kun en lille del af gyllen kommer tilbage til ejendommen. Afgasset gylle køres direkte til de lejede beholdere hvorfra det udbringes.

De store staldafsnit med dybstrøelse tømmes ca. 6 gange om året. Dette tager et par timer. Sønderjysk Biogasanlæg kommer med containerne, og der bliver hentet ca. 4 container på 30 m³ pr. gang. Dybstrøelsen ved kalvene samt i kælvningsboksene tømmes ca. hver 2-3 uge efter behov og puttes i container opstillet af Sønderjysk Biogas. Der etableres i forbindelse med udvidelsen en fast plads på ca. 70 m² på staldens vestlige side med afløb til gyllesystem. Pladsen bruges til opstilling af container til opsamling af dybstrøelse fra kalve- og kælvningsbokse.

Der kommer ikke dybstrøelse tilbage på ejendommen.

Opbevaringsanlæg gylle				
Adresse	Anlæg	Størrelse	Byggeår	10-års beholderkontrol
Rosendalsvej 7	Gyllebeholder	2500 m ³	2013	2009
Rosendalsvej 7	Gyllebeholder	1000 m ³	1982	2009
Rosendalsvej 7	Fortank + kanaler	1700 m ³		
Kastrupvej 31	Lejet gyllebeholder	1000 m ³		
Kastrupvej 31	Lejet gyllebeholder	1000 m ³		
Pilealé 2	Lejet gyllebeholder	750 m ³		
I alt		7950 m ³		
Opbevaringsanlæg dybstrøelse				
Rosendalsvej 7	Ny plads til container	Ca. 70 m ²		

Haderslev Kommunes vurdering

Ifølge § 11 i husdyrgødningsbekendtgørelsen vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Gødningsproduktionen er relateret til antal dyr og ikke til m^2 produktionsareal. Denne § 16 miljøgodkendelse stiller ikke krav om dyrenes maksimale antal, og ejendommens opbevaringskapacitet beregnet i måneder kan derfor variere år for år.

Som udgangspunkt er der ifølge ansøgningens beregning en gylleproduktion på $9.612 m^3$. Med et opbevaringsvolumen på i alt ca. $7.950 m^3$ er der opbevaringskapacitet til 10 måneders produktion.

Dybstrøelse vil andrage ca. 792 tons pr. år. Dybstrøelsen hentes direkte fra staldene til biogasanlægget, eller via mellemstation i container på den planlagte møddingsplads. På grund af aftalen med biogasanlægget er der tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Herved overholdes husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om tilstrækkelig kapacitet.

Haderslev Kommune vurderer, at det fremover kan beregnes i forbindelse med tilsyn og ud fra gødningsregnskabet opgørelser, om bekendtgørelsen bliver overholdt. Hvis der foretages ændringer, som har indflydelse på opbevaringskapaciteten, skal der indsendes oplysninger herom (§ 12 i husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Det vurderes, at to af de hidtidige vilkår om gyllehåndtering er relevante også for denne godkendelse og medtages igen. Det drejer sig om opsyn og overpumpning af gylle til vogn. Vilkårene stilles af hensyn til jord, grundvand og overfladevand (§ 33 i godkendelsesbekendtgørelsen).

Hvis det alligevel er nødvendigt at lægge dybstrøelse i markstak, stilles der vilkår om, at stakken skal placeres mindst 200 m fra nabohuse for at mindske lugtgener.

Kommunen vurderer, at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og beholderkontrolbekendtgørelsen og dermed vil være tilstrækkelige til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

5.2.6 Foder

Ansøgers beskrivelse

Tilskudsfoder såsom mineraler, sojaskrå, grøntpiller, roepiller m.m. opbevares i foderlade eller 3 fodersiloer ved foderladen á $60 m^3$. Kraftfoder opbevares i fodersilo på $50 m^3$ som er placeret ved malkestalden. Foder blandes dagligt i stationært blandeanlæg placeret i Foderladen. Dyrene har tilgang til vand i stalden døgnet rundt.

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet. Alle dyr fodres efter fuldfoderprincippet.

Småkalve fodres efter gældende regler i kalvedirektivet. Normalt med sødmælk og kalvefoder.

Øst for kostalden er placeret et plansiloanlæg. Dette består af 2 plansiloer på ca. $16 m \times 42 m$ ($1344 m^2$) og en sidehøjde på ca. $3,5 m + 1$ plansilo på 12×42 uden side mod øst ($504 m^2$). I den nordlige ende er der ca. 10 m randzone med beton (ca. $440 m^2$) og mod syd en randzone på 6 m ($264 m^2$). Plansilo + randzoner i alt = $2552 m^2$. Ved udvidelsen kommer der en ekstra plansilo på ca. $16 m \times 58 m$ (inkl. randzone) hvorved det samlede areal efter udvidelsen bliver på ca. $3480 m^2$. Derudover lægges ensilage i markstak, som placeres og flyttes efter gældende regler. Ensilage saft og overfladevand ledes fremover til forbeholderen ($20 m^3$) syd for plansiloanlægget. Denne bruges fremadrettet udelukkende til afløb fra plansiloanlægget, og afløbet fra plansiloanlægget sprinkles ud herfra. Ved behov kan der pumpes til eksisterende gyllesystem.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at opbevaringen af ensilage i plansiloer i overensstemmelse med BAT såfremt husdyrgødningsbekendtgørelsen overholdes og riste til afledning af ensilagesaft friholdes for ensilage, sand og lignende, således at spildevand fra pladsen frit kan ledes til særskilt beholder. Der stilles vilkår i forhold til dette.

Det vurderes ikke, at oplaget og håndteringen af foder i forbindelse med plansiloerne vil give væsentlige gener for naboerne, da afstanden til naboer er stor. Rosendalsvej 5 er ejet af ansøger.

Der søges om udvidelse af plansiloerne og om mulighed for at udsprinkle væsken på landbrugsjord.

Udvidelse af ensilagepladsen med 33 % betyder, at den nuværende ensilering i markstak kan reduceres, hvorved risikoen for nedrivning mindskes. Haderslev Kommune vurderer, at byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt.

Der gøres opmærksom på at Husdyrgødningsbekendtgørelsen fastslår at beholdere/bassin til ensilagesaft og restvand skal være udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt. Beholdere/bassinene skal endvidere dimensioneres i forhold til kapaciteten, således at de kan modstå påvirkning, herunder fra omrøring, overdækning og tømning. Kapaciteten skal desuden være så stor, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt.

Landbrugets Byggeblad 103.09-05 fra 20.09.2012:

”Idet der vil være perioder på året, typisk om vinteren, hvor det ikke er muligt at udsprinkle vandet umiddelbart, bør opsamlingsbrønden have en bufferkapacitet der svarer til ca. en halv måneds nedbør. Den månedlige nedbør i januar måned kan jf. DMI sættes til 57 mm hvorfor bufferkapaciteten sættes til $0,0285 \text{ m}^3/\text{m}^2$.”

3480 m^2 vil ifølge denne beregning kræve en opsamlingsbeholder på 99 m^3 . Den eksisterende beholder har kapacitet til 5,7 mm vand, hvilket er for lidt. Beholderen skal enten øges til 99 m^3 , eller det skal være muligt at pumpe over til gyllesystemet. Ansøger oplyser, at der er et overpumpningsanlæg, og at der med en opbevaringskapacitet på 10 måneder er plads nok i gyllebeholderen til en hel måneds ekstra nedbør. Der stilles vilkår herom.

Det fremgår af ansøgningen at ensilagesaft og restvand udsprinkles i marken. I den forbindelse gøres der opmærksom på, at udsprinkling af ensilagesaft, særligt med stationære anlæg, ofte ikke vil kunne karakteriseres som almindelig udspredding af gødningsstoffer på landbrugsjord og dermed ikke lever op til Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til udbringning af ensilagesaft. Væsken fra opsamlingsbeholderen skal udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen for restvand, hvis den er opsamlet mere end 1 måned efter ilægning; eller som ensilagesaft, eller som gylle.

Hvis det alligevel er nødvendigt at lægge ikke-saftgivende ensilage i markstak, stilles der vilkår om, at stakken skal placeres mindst 200 m fra nabohuse for at mindske lugtgener.

5.2.7 Ammoniakemission, Naturvurdering og Bilag IV-arter

Haderslev Kommunes vurdering

Ammoniakemission

For at overholde BAT-kravet til ammoniakemission ved den tidligere revurdering i 2012 blev der anvendt virkemidlet spalteskraber i sengestalden, som den gang mentes at have en effekt på 25 %. I

februar 2018 meddelte Miljøstyrelsen, at effekten i stedet skal sættes til 0%, hvilket er gjort i ansøgningens tre scenarier (ansøgt, nudrift, 8-års drift).

Naturvurdering

Plantesamfund i terrestriske naturområder kan være følsomme overfor luftbåren ammoniak. Ammoniak kan medføre eutrofiering, som kan forringe områdernes naturmæssige værdi. I forbindelse med en husdyrproduktion vil der normalt ske en fordampning af ammoniak fra stald og lager. En stor del af den fordampede ammoniak falder i kort afstand fra kilden og kan derfor forringe kvaliteten af nærliggende naturområder.

I miljøgodkendelsesordningen er der som udgangspunkt taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af krav til den maksimalt tilladte totaldeposition eller merdeposition af ammoniak til forskellige ammoniakfølsomme naturtyper. Ammoniakdepositionen fra husdyrbruget skal overholde beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

I Bilag 7 har kommunen foretaget en vurdering af, om naturområderne i nærheden af ejendommen kan blive påvirket væsentligt som følge af øget kvælstoffordampning.

Konklusionen på kommunens naturvurdering:

- Tilstanden i naturområderne i kategori 1, 2 eller 3 samt i øvrig § 3 natur vurderes ikke at ville ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Rosendalsvej 7.
- Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV
- Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

5.2.8 Spildevand og overfladevand

Ansøgers beskrivelse

Der modtages drikkevand fra Gabøl Vandværk til privat forbrug samt til husdyrproduktionen.

I nuværende situation bruges ca. 11.500 m³ vand i alt. Heraf går ca. 11.000 m³ som drikkevand til dyrene medens resten går til vask (ud fra standard tal). Dette forventes at stige til ca. 13.750 m³.

Derudover anvendes en stor mængde vand til vanding af marker, men vandet stammer fra markboringer, og forbruget er ikke opgjort. Der er pt. 5 aktive markvandsboringer.

Der vaskes på betonareal ved kalvene i laden, hvor der er afløb til gyllebeholder.

Ensilageplads incl. randzoner (60 m x 58 m = 3480 m²) giver ved 700 mm årligt nedbør en tilførsel på ca. 2436 m³ vand som føres til en separat beholder, hvorfra det sprinkles ud.

Der forekommer spildevand fra tagvand og vand fra befæstede arealer.

Ved de oprindelige bygninger ledes tagvand til åben lavning syd øst for ejendommen eller jord. Tagvand fra kostald mv. ledes ligeledes til åben lavning syd for ejendommen eller jord. Vand fra befæstede arealer, hvor der ikke forekommer spild af husdyrgødning, ledes til åben lavning eller jord.

Da maskinstation står for sprøjtning, sker påfyldning og vask på maskinstationens område.

Der ændres ikke ved afløbsforholdene for de eksisterende bygninger, se afløbsplanen i Bilag 3.

Husspildevand ledes til septiktank. Der er ikke toilet i stalden.

Haderslev Kommunes vurdering

Kommunen vurderer, at spildevand fra produktionen, herunder vaskevand, ikke vil give anledning til væsentlig forurening. Kapaciteten i gyllebeholderne er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand fra den ansøgte produktion, idet der pt. er en opbevaringskapacitet på 10 måneder.

Vask af sprøjteudstyr til pesticider skal følge reglerne for påfyldning og vask i bekendtgørelse nr. 906/2016. Der er stillet vilkår om vask af andre maskiner, hvis vaskevandet indeholder gødning, foderrester e.l. Der er etableret en vaskeplads på ejendommen inde i laden, da vask af større maskiner foretages af maskinstation.

Påfyldning af gyllevogn skal ske på befæstet areal eller med sugekran monteret på traktor af hensyn til jord og grundvand, og der er stillet vilkår herom.

Der er ikke lavet specifik vurdering af afledning af tagvand til nedsvivning eller dræn samt behov for evt. forsinkelsesbassin, da ansøger i henhold til miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbekendtgørelsen skal ansøge om separat tilladelse herfor.

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand dækkes i øvrigt af reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, beholderkontrolbekendtgørelsen o.a. Herunder skal det kunne dokumenteres ved tilsyn, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.

5.2.9 Olie og kemikalier

Ansøgers beskrivelse

Dieseltank på 1800 l er placeret i maskinhus på befæstet areal uden afløb. Beholderen har tank nr. SB 600/81. Tanken er sikret mod påkørsel, idet den er placeret inden døre. Spildolie opbevares i olietønde, der er placeret i laden på befæstet areal.

Der opbevares olie i 2 x 200 l tromle i maskinhuset. Denne er ligeledes placeret på fast bund uden afløb. Dansk Olieaffald bortskaffer olien.

Der kommer så vidt muligt igen pesticider og kemikalier ind på ejendommen, da det er maskinstation, der klarer disse opgaver. Hvis der opbevares pesticider eller kemikalier på ejendommen, så opbevares disse i fryser med lås på som er placeret i maskinhuset. Maksimalt oplag af pesticider er ca. 150 l. Pesticider og kemikalier opbruges og evt. kemikalieaffald afleveres tilbage til forhandler.

Tankning af diesel sker på en plads med fast og tæt bund, således at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Olie opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

Haderslev Kommunes vurdering

Opstilling og afmelding af olietanke reguleres i henhold til olietanksbekendtgørelsen (nr. 1611/2015).

Haderslev Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår til opbevaring for at undgå forurening af jord og grundvand ved uheld. Der stilles vilkår om absorptionsmateriale ved spild og om, at beholderne

skal sikres mod påkørsel. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktfurening som følge af uheld under håndtering af olie.

5.2.10 Lugt

Haderslev Kommunes vurdering

I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstand for de 3 genekriterier (beboelsestyper): byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone og enkelt beboelse i landzone. Naboejendomme med landbrugspligt eller ejet af ansøger er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

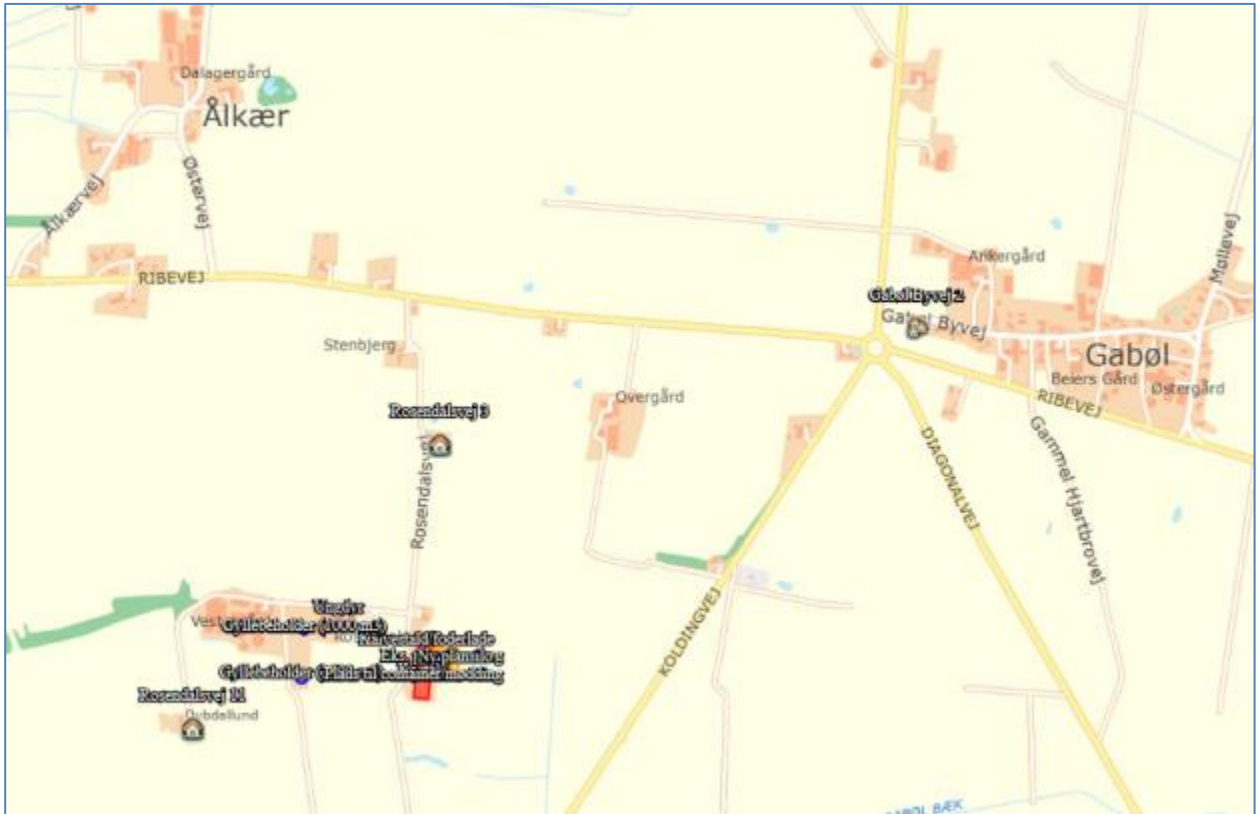
Geneafstanden er den minimumsafstand, der skal være fra et anlæg til en beboelse, for at genekriteriet ikke overskrides.

I figur 2 ses it-ansøgningssystemets beregnede geneafstande, samt den faktiske vægtede gennemsnitsafstand for produktionen til de 3 geneområder.

Figur 2: Beregnede og faktiske geneafstande til beboelser

Områdetype	Mindste geneafstand	Faktisk vægtet afstand
Enkelt-bolig uden landbrugspligt Rosendalsvej 3	116 meter	534 meter
Samlet bebyggelse Lokalplan i Gabøl	336 meter	1438 meter
Byzone Nustrup	500 meter	3792 meter

Ejendommens placering i forhold til nærmeste enkeltliggende nabo uden landbrugspligt, til samlet bebyggelse og til byzone, fremgår af nedenstående udklip fra it-systemet (byzone er dog ikke vist):

Kumulation med andre husdyrbrug er uden betydning i denne sag, da en evt. forøgelse af lugtgeneafstanden med 20 % ikke ændrer på konklusionen:

Det fremgår af beregningerne, at ansøgningen overholder alle geneafstande til de forskellige beboelsestyper. Der ligger ingen naboer indenfor den beregnede lugtgenegrænse til nabobeboelser, samlet bebyggelse og byzone, og kommunen vurderer, at anlægget ved normal drift ikke vil være til væsentlig gene for de omkringboende, hvorfor der ikke stilles vilkår om lugtreducerende tiltag.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtmissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelse af lugtende stoffer minimeres. På baggrund heraf stiller Haderslev Kommune vilkår vedrørende rengøring af staldanlæg med henblik på at sikre, at lugtgener begrænses mest muligt.

Hvis der opstår lugtgener, som kommunen vurderer, er væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, stilles der vilkår om, at virksomheden for egen regning skal udarbejde og gennemføre et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

5.2.11 Støjkilder og rystelser

Ansøgers beskrivelse

Støjkilder er primært levering af råvarer, gyllepumpning- og udbringning, foderblanding og kornvalsning. Alle støjkilder er i aktivitet i en begrænset periode. Det vurderes, på grund af afstand til nærmeste nabo, at støjkilderne ikke giver anledning til evt. gener.

Det forventes heller ikke at være et problem med fx vibrationer og lavfrekvente lyde fra ejendommen.

Støjkilde	Placering	Driftstid
Fodringstider	Staldene	Ca. kl. 8.00-9.00 dagligt. I dette tidsrum kører det stationære blandedanlæg.
Foderanlæg	Den ny kostald	Kraftfoder ved malkning – 2 gange dagligt (ca. 4.00-7.30 og 15.00-18.00)(larmer ikke)
Udkørsel af husdyrgødning	Stalde- ne/gyllebeholderne	Marts-maj og september-oktober primært 8.00-18.00 og så vidt muligt ikke weekend
Lastbiler m.v.	Ved stalde og foderlade/maskinhus	Dagtimerne
Markvanding	Ude på marken	Sommerperioden
Kornvalse	Foderlade/maskinhus	1 gang dagligt i tidsrummet 8-10
Malkeanlæg	Malkestald	2 gange dagligt (ca. 4.30-8.00 og 15.00-18.30)
Kompressor	Maskinhus	Ved behov ca. 1 gang ugentlig
Afhentning af mælk	Ved malkestald	Ca. 15 min hver dag ca. kl. 6.0

De mest larmende maskiner (kompressor og køletank) står i lukkede/isolerede rum. Derudover kan der opstå lidt støj ved ind og udlevering af dyr. Dette foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid.

Haderslev Kommunes vurdering

På baggrund af ejendommens lokalisering vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser. Kommunen vurderer at støjen ikke vil overstige de af miljøstyrelsen vejledende maksimums grænser på 55 dB dag / 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelse.

De vejledende støjgrænser stilles som vilkår. Det bemærkes, at brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Med baggrund i husdyrbrugets lokalisering og de almindelige driftsrutiner vurderes det, at det ikke er relevant at stille skærpede støjkrav til pumpning og omrøring af gylle m.v.

Der er ingen udendørs kompressorer eller andre forhold på ejendommen, der kan give anledning til rystelser ved naboer. Haderslev Kommune vurderer derfor, at rystelser ikke vil give anledning til væsentlige gener, og der stilles ikke vilkår til rystelser.

5.2.12 Støv

Ansøgers beskrivelse

Driften vil ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støvgener fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

En væsentlig kilde til eventuelle støvgener kan være indlæsning af foder, og der stilles vilkår i den anledning.

Der stilles vilkår om, at hvis der opstår væsentlige støvgener for de omkringboende, som vurderes at være væsentlig større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

5.2.13 Fluer og skadedyr

Ansøgers beskrivelse

For at undgå fluer og tilhold af skadedyr rengøres fodergange og øvrige staldarealer løbende. Fluer er som udgangspunkt ikke det store problem, men ved behov anvendes fluegift i dybstrøelse. Dybstrøelsen muges ud ofte. Om sommeren oftere end om vinteren. Mødding tildækkes, hvis ikke daglig tilførsel. Rottebekæmpelse sker med katte og ved behov kontaktes kommunen.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Århus Universitet, Institut for Agroøkologi; <http://www.dpil.dk>

Konstateres der rotter på ejendommen, skal det straks meddelelse til kommunen, så bekæmpelse kan iværksættes.

Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste samt med overholdelse af ovenstående vilkår, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

5.2.14 Transport, til- og frakørsler

Ansøgers beskrivelse

Det vil hovedsagligt være transporter med gylle, dybstrøelse og foder der vil stige i forbindelsen med udvidelsen. Men som udgangspunkt bliver der leveret/afhentet større læs.

Der er to driftsmæssige tilkørsler hhv. fra Ribe- og Koldingvej. Det er Ribevej der bruges i 90 % af tilfældene.

Gylle med lastbil: Sønderjysk biogasanlæg kommer ca. én gang om ugen og afhenter/kommer med 4 læs gylle a ca. 40 t. Dvs. ca. 208 transporter pr. år.

Gylle med gyllevogn: Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, hovedsagligt i perioden fra 15. februar til 15. maj samt i august og september måned. Udbringningen forventes at tage 8-10 dage fordelt over året. Der udbringes ca. 140 læs gylle fra Rosendalsvej 7. Dette køres ud af maskinstation med 25 tons gyllevogn.

Foder: Transporter med foder omfatter både kraftfoder og grovfoder.

Eget produceret foder: Ved udvidelsen forventes det at alt grovfoder vil blive lagt i plansilo ved slæt (græs) og majshøstning. Der kan dog blive år med store mængder hvor der er behov for opbevaring i markstakke. Der ensileres græs 3-5 gange årligt.

Når græs og majs slås, snittes, køres hjem og indlægges i silo, arbejdes der i 2-4 dage pr grovfoderhøst, men mange timer dagligt

Leveret eller afhentet foder: Der leveres kraftfoder til ejendommen ca. hver 6. uge. Raps, Soja mm. leveres med lastbil (40 t) ca. hver 4 uge. Kraftfoder opbevares i silo (50 m³). Soja, raps, mineraler mv. opbevares i foderladen. Dette ændres ikke ved udvidelsen.

Diverse: Dyrlæge og inseminør kommer jævnligt i besætningen efter behov. Dertil er der ydelseskontrol 11 gange årligt. På malkeanlægget er der indgået serviceaftale og firmaet leverer kemikalier og diverse reservedele. Der er service hver 3. måned.

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel
Indkøbt foder	8	30 t	Lastbil	8	40 t	Lastbil

Halm	12	10 t/ca. 20 bigballe	Traktor + vogn	15	10t/ca. 20 bigballe	Traktor + vogn
Eget foder, herunder ensilering	350	20 t	Traktor + vogn	400	20 t	Traktor + vogn
Handelsgødning	1	30 t	lastbil	1	40 t	lastbil
Dieselolie	12	1800 l	Lastbil	12	1800 l	Lastbil
Levering/modtagelse af dyr	26	Ca. 8 stk.	Traktor + vogn	26	Ca. 10 stk.	Traktor + vogn
Afhentning af mælk	183	-	Lastbil	183	-	Lastbil
Afhentning af døde dyr	24	-	Lastbil	24	-	Lastbil
Gylle	350	25 tons	spredevogn	140	25 tons	spredevogn
Gylle med lastbil				208	40 tons	Lastbil
Dybstrøelse	20	15 tons	Traktor + vogn	24	30 tons	Lastbil
Affald	26	-	Lastbil	26	-	Lastbil
Transporter i alt	1012			1067		

Vurdering af støjbelastningen for transporterne: Den vurderes at overholde gældende retningslinier.

Tidsrum for transport: Mælk hentes om morgenen (ca. 6.00). Øvrige transporter i dagtimer og på hverdage.

Det er vurderet, at der ikke er tæt bebyggede områder på ruten.

Haderslev Kommunes vurdering

Antallet af transporter til og fra anlægget vil være stort set uændret. Der sker en mindre øgning i transporterne med halm, foder og dybstrøelse. Der er 1 indkørsel til ejendommen fra Rosendalsvej.

Der ændres ikke på ejendommens til- og frakørselsforhold. Der er forholdsvis langt til naboer, og der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

Ved vurdering af om der forekommer gener fra husdyrbrug, er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzone må derfor som udgangspunkt acceptere visse ulemper, der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Kommunen vurderer på baggrund af husdyrbrugets lokalisering, at transporter ikke vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

5.2.15 Lys

Ansøgers beskrivelse

Der bruges lavenergibelysning.

Lyset er dagslysstyret. Om natten er der natbelysning. I malkestalden er der lys ved malkning.

FarmTest viser, at selv med fuld elektrisk belysning er lysstyrken i de fleste stalde for svag til at nå det anbefalede niveau på mindst 100 lux. Desuden dæmper de fleste lyset i stalden til natbelysning allerede ved 18-tiden. Det betyder, at der i kun omkring 12 timer i døgnet er fuld belysning i stalden. Det er vigtigt, at lysstyrken er tilstrækkelig for, at køerne har gavn af lyset. For optimal mælkeproduktion og reproduktion har flere forsøg vist, at malkende køer skal have 16-18 timers lys og 6-8 timers mørke i døgnet.

Der er opsat lys ved malkestaldens indgang, som styres af bevægelsessensor.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, da der udelukkende er belysning ved særlige og kortvarige aktiviteter, at lysforhold på ejendommen ikke vil få en væsentlig indvirkning på landskabet eller være til væsentlig gene for omkringboende i de mørke timer.

Der stilles vilkår om, at der ikke må være væsentlige lysgener.

5.2.16 Affald, kemikalier og pesticider

Ansøgers beskrivelse

Ejendommen er tilmeldt en erhvervsaffaldsordning. Affald opbevares i en container. Container tømmes af Flemming Paulsens Containerservice. Containeren der er på 800 l er placeret ved Foderladden og tømmes hver 14. dag.

Fast affald:

Affaldstype	Opbevaringssted	Mængder pr. år	EAK-kode
Farligt affald			

Spildolie	Maskinhus i tønde → maskinhandler tager med retur ved service	150 liter	13.02.08
Olietromle	Maskinhus → maskinhandler tager med retur ved service	2 stk.	15.01.04
Olie- og brændstof-filtre	Maskinhus → maskinhandler tager med retur ved service	10 stk.	16.01.07
Blyakkumulatorer	Maskinhus → maskinhandler tager med retur ved service	1 stk.	16.06.01
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemikalierum	Opbruges	02.01.05
Spraydåser	Kontor i malkestald → forhandler tager med retur	20 stk.	16.05.04
Kanyler i særlig beholder	Plastbeholder eller kanyleboks i kontor → dyrlæge tager med retur	50 stk.	18.02.02
Tørbatterier – NiCd	Kontor/værksted → genbrug	2 stk.	20.01.33
Tørbatterier – Kviksølv	Kontor → genbrug	10 stk.	20.01.33
Lysstofrør og elsparere	Kontor/værksted → afleveres ved forhandler	10 stk.	20.01.21
Tomme medicinglas	Kontor/dyrelæge tager med retur	50 stk.	Afhængig af indhold
Andet affald:			
Tom emballage (papir/pap)	Foderlade – container til erhvervsaffald	100 kg	15.01.01
Tom emballage (plast)	Foderlade – container til erhvervsaffald	100 kg	15.01.02
Bigbags af PE-plast	Foderlade – container til erhvervsaffald	200 kg	15.01.02
Europaller og éngangspaller af træ	Foderlade – container til erhvervsaffald	20 stk.	15.01.03
Overdækningsplast	Foderlade	1000 kg	02.01.04
Jern og metal	Lade ved oprindelige ejendom	200 kg	02.01.10
Diverse brændbart	Foderlade – container til erhvervsaffald	1 container af 800 liter	Afhængig af indhold
Pap	Beholder kontor → genbrug	5 kg	20.01.01
Papir	Beholder kontor → genbrug	5 kg	20.01.01
Glas	Beholder lade → genbrug	10 stk.	20.01.02
Døde dyr	På befæstet areal med overdækningskappe.	Ca. 20 dyr	01.01.02

Plastic kører ansøger selv til genbrugspladsen. Affald opbevares og bortskaffes efter Haderslev Kommunes regulativer.

Sprayflasker (ca. 20 stk. årligt) køres til godkendt genbrugsstation 2 gange årligt af ansøger.

Gammelt jern opbevares ved maskinhus og afhentes af produkthandler ca. 1 gang årligt. (ca. 200 kg).

Medicinaffald (max 1 kg om året) afleveres på apoteket eller dyrlægen tager det med retur.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

Døde dyr

I en årrække har der været mange døde dyr på grund af sygdom. Man forventer dog at nå et mere stabilt leje fremadrettet på ca. 12 køer og ca. 20 kalve årligt. De døde dyr opbevares efter gældende regler ved udkørslen til Rosendalsvej. Her ligger de i skygge og er ikke synlige fra vejen ligesom der er gode tilkørselsforhold for DAKA.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ. Det stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Der gøres desuden opmærksom på, at reglerne om opbevaring af olie, kemikalier og affald herfra står i Haderslev Kommunes Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier.

Vi henviser i denne forbindelse også til at transportører af jern og metal, samt plastbeholdere med medicinglas, kanyler, skalpeller mv. skal være godkendt hertil. Se nærmere på Energistyrelsens hjemmeside <https://affaldsregister.ens.dk/Default.aspx>

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af overholdelse af vilkåret om vask af maskiner, som står under Spildevand.

Regulativet for erhvervsaffald kan findes på kommunens hjemmeside. Opbevaring af døde dyr er reguleret efter Fødevarestyrelsens bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr (nr. 558/2011).

Af hygiejniske årsager stilles der vilkår om opbevaringsstedet for døde dyr.

5.2.17 Uheld

Ansøgers beskrivelse

I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger og ved sådan uheld afbrydes vandforsyningen på hovedhanen placeret ude ved vejen.

Der kan ligeledes ske strømforstyrrelser/svigt, og hvis uheldet er ude kan der hurtigt skaffes en nødstrømsgenerator.

For at undgå frostsprængning af vandrør er der etableret cirkulation på vandrørene indtil stalden. Evt. etableres varme eller der anskaffes en varmekanon, så der ikke er risiko for frostsprængninger i perioder med hård frost.

Ved håndtering af gylle er der altid en potentiel risiko for forurening.

Risikoen for forurening er forsøgt minimeret ved følgende tiltag:

Udpumpning af gylle fra stalden til gyllebeholderne sker ved elektrisk pumpe uden fjernbetjening. Der er timer på omrøreren til gyllen samt pumpen samtidig med, at systemet holdes under opsyn når det er i drift.

Hvor der håndteres smøre- og diselolie er der en potentiel risiko for forurening. Opbevaring af dieselolie sker så en eventuel læk bliver opfanget og tilbageholdt bag cementkant. Evt. spild kan opsamles derfra. Evt. spild af olie opsuges af savsmuld eller lignende. Opbevaring af kemikalier sker så der ikke er mulighed for afløb eller nedsvivning til grundvandet.

Hvis der skulle ske udslip af gylle eller andre stoffer, vil myndigheder og miljøvagt straks blive alarmeret via 112. Skaden vil tillige omgående blive søgt begrænset med inddæmning med jord, halm eller lignende. Der er ikke recipienter i nærheden, som umiddelbart er i risiko.

Ved brand tilkaldes Falck og brandvæsen, medmindre det er mindre brandskader der kan afhjælpes med det slukningsmateriel der befinder sig i stalden.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at en beredskabsplan som er kendt af husdyrbrugets ansatte og som regelmæssigt opdateres, kan være med til at forhindre uheld og begrænse den miljømæssige skade, når de alligevel sker, og der stilles vilkår herom. Ansøger har indsendt en kopi af beredskabsplanen i forbindelse med den tidligere revurdering af miljøgodkendelsen.

5.2.18 Ophør

Haderslev Kommune vurderer, at oprydning i forbindelse med ophør af produktionen minimerer risikoen for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr og er med til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der stilles derfor vilkår herom.

5.3 Egenkontrol

Ansøgers beskrivelse

Egenkontrol:

- Bedriften gennemgås dagligt og der holdes opsyn med dyrene, inventar, anlæg og materiel.
- Maskinparken holdes med service, og reparationer evt. udskiftninger efter behov.
- Gyllepumpning overvåges.
- Gylletank kontrolleres for flydelag og der føres logbog.
- Gylletanke kontrolleres i 10 års-kontrollen af autoriseret kontrollør.
- Der føres journal over placering af evt. markstakke. Det tilstræbes dog at dybstrøelsen køres direkte ud, og nedpløjes umiddelbart lige herefter.
- Arlagårdens egenkontrol eller anden aftagers egenkontrol anvendes.
- Der laves hvert år mark og gødningsplan. Derudover laves et udkast til en behandlingsplan. På denne plan vil mængder og midler påføres efter endt sprøjtning.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning
- Autoriseret el-installatør laver 5. årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.
- Der er sundhedsrådgivning månedligt.
- Der er ydelseskontrol en gang månedligt.

- Malkeanlægget gennemgås 2 gange årligt
- Ensilage prøver udtages efter behov af kvægbrugskonsulent
- Foderplan laves efter behov af kvægbrugskonsulent
- Der praktiseres generelt godt landmandskab til dels for naboer og omkringboende.

Haderslev Kommunes vurdering

I miljøgodkendelsen er opsat et vilkår for egenkontrol. Vilkåret drejer sig om at dokumentere, at produktionen holdes indenfor de godkendte rammer. Dokumentationen skal vise hvordan og hvorvidt de pågældende vilkår i miljøgodkendelsen efterleves, i forbindelse med tilsyn.

Vilkårene i denne godkendelse vil løbende blive gennemgået af tilsynsmyndigheden (kommunen) sammen med driftsherren ved miljøtilsyn.

5.4 *Anvendelse af BAT – Bedste tilgængelige teknologi.*

Ammoniakemissionen fra husdyrbruget er højere end 750 kg NH₃-N/år.

I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år, skal ammoniakemissionen reduceres til et niveau svarende til BAT, dvs. ”bedste tilgængelige teknik”. Med begrebet ”bedste tilgængelige teknik” menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet i forhold til ammoniakemission.

Ved fastlæggelse af BAT-niveauet for ammoniak anvendes husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 3 til at fastlægge emissionsgrænseværdien for husdyrbrugets samlede anlæg.

Grundlaget for reduktionen i næringsstofforureningen er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler. Det er således op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i anvendelse for at opfylde BAT-emissionsgrænseværdien.

I forbindelse med behandling af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af, om de beregnede emissionsgrænseværdier, der fastsættes som BAT-krav, overholdes. Desuden vurderes anvendte virkemidler til begrænsning af ammoniakemissionen.

Da husdyrbruget ikke er et IE-brug, er der ikke andre krav til anvendelse af BAT.

5.4.1 BAT-krav - Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Husdyrbrugets tab af ammoniak til omgivelserne beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen baseres på oplysninger om husdyrholdets dyretyper, staldanlæg, opbevaringsanlæg for husdyrgødning og valgte teknologier.

For at overholde BAT-kravet i forbindelse med revurdering af miljøgodkendelsen på Rosendalsvej 7, valgte ansøger at anvende spalteskrabere på sengestalden med spalter.

Miljøstyrelsen har imidlertid i februar 2018 besluttet, at spalteskrabere ikke længere kan bruges som virkemiddel til at nedsætte ammoniakemissionen fra kvægstalde, da effekten ved nye undersøgelser er 0 %.

Miljøstyrelsens vejledning af 9. marts 2018 til sagsbehandling:

”BAT-kravet til en eksisterende stald, der f.eks. har en miljøgodkendelse med vilkår om spalteskraber, ved en ny ansøgning om udvidelse/ændring skal reduceres til det niveau, der beregnes uden effekten fra spalteskraberen. Denne genberegnete og alt andet lige højere emission anses herefter som værende det fastsatte BAT-krav for den eksisterende stald.”

BAT-kravet i nærværende ansøgning er derfor sat til ”Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse” for sengestalden.

Kalvestalden er sat til ”eksisterende staldafsnit”, og ungdyrstalden er sat til ”nyt staldafsnit”.

Beregningen viser følgende:

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5394	376	5770
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5394	376	5770
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Det beregnede BAT-krav for ammoniakemission er således overholdt.

5.5 Miljøkonsekvensrapport

Ansøgers miljøkonsekvensrapport kan ses i Bilag 3.

Haderslev Kommune vurderer, at oplysningerne i miljøkonsekvensrapporten er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

5.6 Samlet vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte, da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Driften af det ansøgte husdyrbrug ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1: Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger, som følger af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser med tilhørende vejledninger og orienteringer:

- Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv. [LBK nr. 256 af 21/03/2017](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 1380 af 30/11/2017 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse - [LBK nr. 966 af 23/06/2017](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse - [LBK nr. 934 af 27/06/2017](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb - [LBK nr. 127 af 26/01/2017](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - [BEK nr 865 af 23/06/2017](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald - [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand - [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines - [BEK nr. 1611 af 10/12/2015](#) (Olietanksbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter - [BEK nr. 926 af 27/06/2016](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven - [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 04/09/2015. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2017, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan findes på <http://kommuneplan2017.haderslev.dk/>

Bilag 3: Miljøkonsekvensrapport

MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Oplysningskrav i henhold til BEK 1380 af 30/11/ 2017 bilag 1 pkt D

for ejendommen

Rosendalsvej 7

6500 Vojens

Miljøkonsekvensrapport

Rapporten skal påvise, beskrive og vurdere det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) Befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) Materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) Samspelet mellem eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

De ovenstående punkter 1-6 inddrages hvor det er relevant i arbejdsgangene beskrevet under overskrifterne i miljøkonsekvensrapporten.

1 Beskrivelse af det ansøgte

1.a Det ansøgtes placering og udformning

Kopier fra prosa-teksten (dimensioner og placering, afstand til naboer, veje, natur og kultur)

Udvidelsen sker i de eksisterende bygninger. Ansøger ønsker dog, at inddrage en del af maskinhuset (kaldes fremadrettet ungdyr) til også at kunne huse dyr på dybstrøelse, da det giver noget fleksibilitet på ejendommen. Derudover ønsker ansøger, at inddrage en større del af kalvestald/foderlade (fra ca. 500 m² til ca. 720 m²) til produktionsareal samt udvide det eksisterende plansiloanlæg med en ekstra silo på ca. 16 m x 58 m. Da ansøger er blevet en del af Sønderjyskbiogas etableres der også en plads til en container til dybstrøelse, da overfladevandet fra plansiloanlægget fremadrettet sprinkles ud. Ellers ændres der ikke på noget i forhold til revurderingen fra 2012.

Ejendommen er placeret i landzone, i Haderslev kommune i nærheden af landsbyen Gabøl, Haderslev kommune. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Rosendalsvej 3, 6500 Vojens, da ansøger ejer Rosendalsvej 5. Der er ca.450 m fra kalvestalden mod nord. Nærmeste samlede bebyggelse er ved Gabøl ca. 1350 m NØ for ejendommen. Der er ca. 3800 m til nærmeste byzone, som er placeret ved Nustrup.

Tabel – generelle afstandskrav:

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 m	Ca. 45 m fra kostalden mod vest	Denne bruges til markvanding og tilhører Peder Thorvald Pedersen.
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	Der er ingen inden for 1.500 m.	Vandforsyningen sker fra Gabøl vandværk der ligger ca. 1800 m fra ejendommen.
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m	Ca.300 m	Nærmeste vandløb/sø ligger ca. 800 m syd for kostalden (Gabøl bæk). Der er ingen dræn på ejendommen. Ca. 160 syd for kostalden er der jf. arealinfo registreret en sø. Denne registrering bedes ændret i forbindelsen med denne ansøgning, da dette aldrig har været en sø. Det kan oplyses, at der er en lavning på det pågældende sted og at ejendommens tag- og overfladevand ledes til denne lavning.

Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	Ca. 10 m malkestald Ca. 3 m ungdyr	Malkestalden ligger ca. 10 m fra Rosendalsvej. Det ny staldafsnit til ungdyr ligger ca. 3 m fra Rosendalsvej, så der søges dispensation fra dette afstands-krav.
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	>25 m	Der forefindes ingen levnedsvirksomhed inden for 25 meters afstand
Beboelse på samme ejendom	15 m	Ca. 20 m	Der er ingen beboelse ved hovedanlægget. Og stuehuset ligger ca. 200 m vest for kostalden. Der er ca. 20 m fra stalden til ungdyr til stuehuset.
Naboskel	30 m	Ca. 100 m	Der er ca. 100 meter fra kostalden til skellet ved Rosendalsvej 9, 6500 Vojens, som ligger sydvest for ejendommen

Anlægget er ikke berørt af følgende: kystnærhedszonen, Lavbundsarealer inkl. okkerklassificering, skovrejsningsområder, strandbeskyttelseslinje, klitfredningslinje, Sø- og åbeskyttelseslinje, skovbyg-
gelinjer, kirkebyggelinjer, fredede områder, fredede fortidsminder og beskyttede diger.

Ejendommen er således ikke beliggende indenfor bygge- og beskyttelseslinjer og produktionsanlæg-
get overholder § 6 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, vedrørende forbudszoner.

1.b Det ansørgtes forventede væsentlige og kumulative indvirkning på miljøet

Der henvises til resultat af ammoniak- og lugtberegning. Der viser, at alle forhold overholdes.

Ift. udbring af gylle, bekæmpelse af fluer samt håndtering af affald mv. henvises der til de generelle
regler. Disse retningslinjer overholdes.

Alle afstandskrav er overholdt på nær afstandskravet til offentlig vej. Det drejer sig om en Rosen-
dalsvej der ligger ca. 3 meter fra bygningen der fremadrettet ønskes brugt til ungdyr. Der søges der-
for dispensation fra dette afstandskrav.

Ved udvidelsen ønsker ansøger, at inddrage en del af maskinhuset (kaldes fremadrettet ungdyr) til
også at kunne huse dyr på dybstrøelse, da det giver noget fleksibilitet på ejendommen. Derudover øn-
sker ansøger, at udvide det eksisterende plansiloanlæg med en ekstra silo på ca. 16 m x 58 m. Da an-
søger er blevet en del af Sønderjyskebiogas etableres der også en plads til en container til dybstrøel-
se, da overfladevandet fra plansiloanlægget fremadrettet sprinkles ud. Ellers ændres der ikke på noget
i forhold til revurderingen fra 2012.

Da udvidelsen sker i eksisterende bygninger forventes der ingen virkning på det omkringliggende miljø.

Der forekommer spildevand fra tagvand og vand fra befæstede arealer. Ved de oprindelige bygninger ledes tagvand til åben lavning syd øst for ejendommen eller jord.

Tagvand fra kostald mv. ledes ligeledes til åben lavning syd for ejendommen eller jord.

Vand fra befæstede arealer, hvor der ikke forekommer spild af husdyrgødning, ledes til åben lavning eller jord. Der ændres ikke ved afløbsforholdene for de eksisterende bygninger. Jf. afløbsplanen

Husspildevand ledes til septiktank. Der er ikke toilet i stalden.

1.c Det ansøges særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet

Støjkilder er primært levering af råvarer, gyllepumpning- og udbringning, foderblanding og kornvalsning. Alle støjkilder er i aktivitet i en begrænset periode. Det vurderes, på grund af afstand til nærmeste nabo, at støjkilderne ikke giver anledning til evt. gener.

Det forventes heller ikke at være et problem med fx vibrationer og lavfrekvente lyde fra ejendommen.

Som udgangspunkt foretages de støjende aktiviteter indenfor normal arbejdstid. De mest larmende maskiner (kompressor og køletank) står i lukkede/isolerede rum.

Derudover kan der opstå lidt støj ved ind og udlevering af dyr. Dette foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid.

Ift. udbring af gylle, bekæmpelse af fluer samt håndtering af affald mv. henvises der til de generelle regler. Disse retningslinjer overholdes.

Beregningerne der er foretaget i hysdyrgodkendelse.dk, version 3, viser at ammoniakemissionen stiger i ansøgt drift til 5770,0 kg NH₃-N/år.

BAT-kravet er på 5770 kg NH₃-N/år og anses derfor som overholdt.

1.d Den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som er relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgte indvirkninger på miljøet

Den ansøgte ændring af dyrehold sker i eksisterende bygninger og handler derfor om at udnytte de eksisterende rammer bedst muligt, og dermed fremtidssikre bedriften. Alternative placeringer er derfor ikke diskuteret.

2 Ikke teknisk resume

I forbindelse med udvidelsen søges der om følgende ændringer:

- Inddragelse af en del af maskinhuset (kaldes fremadrettet ungdyr) til også at kunne huse dyr på dybstrøelse, da det giver noget fleksibilitet på ejendommen.
- Udvidelse af det eksisterende plansiloanlæg med en ekstra silo på ca. 16 m x 58 m.

- Etablering af en plads på ca. 70 m² til container til dybstrøelse.
- Afløbsforhold ved plansilo ændres, så overfladevandet fra plansiloanlægget fremadrettet sprinkles ud. Der bruges en eksisterende fortank hvorfra der sprinkles ud.

Alle afstandskrav er overholdt på nær afstandskravet til offentlig vej. Det drejer sig om Rosendalsvej der ligger ca. 3 meter fra bygningen der fremadrettet ønskes brugt til ungdyr. Der søges derfor dispensation fra dette afstandskrav.

Ammoniak-, lugt- og naturberegningen viser, at alle forhold overholdes.

Beregningerne der er foretaget i hysdyrgodkendelse.dk, viser at ammoniakemissionen stiger i ansøgt drift til 5770,0 kg NH₃-N/år.

BAT-kravet er på 5770 kg NH₃-N/år og anses derfor som overholdt.

Ift. udbring af gylle, bekæmpelse af fluer samt håndtering af affald mv. henvises der til de generelle regler. Disse retningslinjer overholdes.

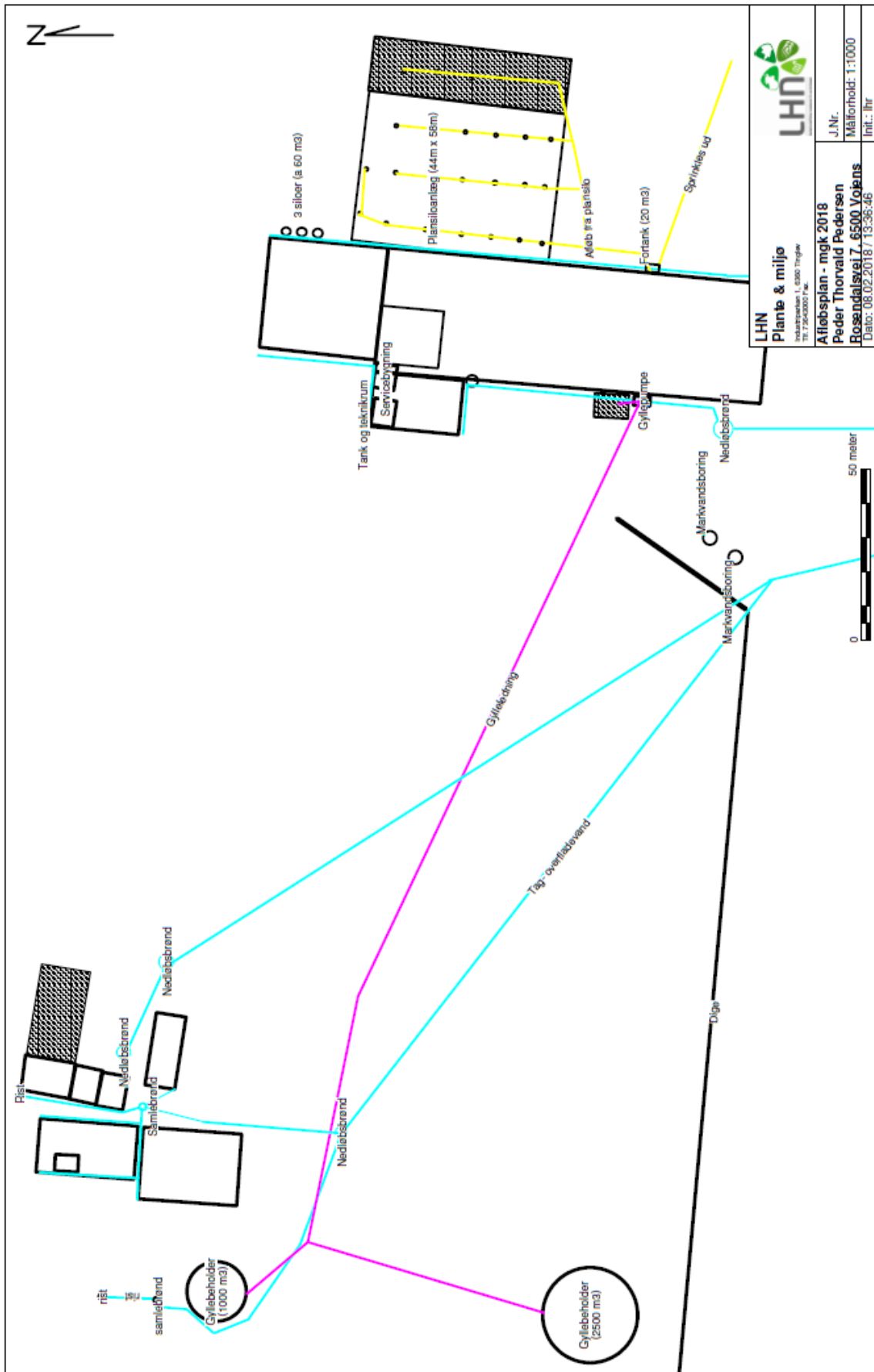
For yderligere oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte projekt henvises til IT-ansøgningen samt bilag med prosa-tekst.

3 Oplysninger om rapportens forfatter

Forfatteren er den samme som fremgår af IT-ansøgningen.

Louise H. Riemann, LHN. Industriparken 1, 6360 Tinglev.

Afløbsplan:

Bilag 4: Lugtkonsekvenszonen

Miljøportalens arealinfo. © Geodatastyrelsen | © SDFE | © COWI

Lugtkonsekvenszonen på 482 meter

Bilag 5: Landskabsvurdering

6 LANDSKABSVURDERING Rosendalsvej 7

Topografisk kort – placering af ejendommen indenfor udpegning af bevaringsværdige landskaber

Planforhold: Kommuneplan 2017 – udpegninger og retningslinjer

3) Retningslinje 3.5.1 Bevaringsværdige landskaber

- De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Hvor byggeri tillades, må det ikke forringe de visuelle, kulturhistoriske, geologiske eller oplevelsesmæssige værdier. Hvor byggeri eller anlæg tillades, skal byggeriet besidde en høj arkitektonisk kvalitet, og samspillet med landskabet prioriteres højt.
- For bevaringsværdige landskaber skal der ved etablering af større byggeri og større anlæg uden for de udpegede områder tages hensyn til, at dette ikke forringer de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de udpegede områder.

Vurdering:

Ejendommen er beliggende indenfor landskabskarakterområde 12 – Gelså hedeslette, i overgangen til Gram bakkeø. Landskabet er sårbart overfor etablering af større anlæg, men idet der er tale om ombygning indenfor eksisterende bebyggelse vurderes der ikke at være en konflikt og ingen visuel påvirkning på omgivelserne.

Bilag 6: Naturvurdering

Ansøgers tekst

Samlet resultat af ammoniakberegninger ? i

Samlet emission: **5770,0** (kg NH₃-N/år)Meremission (8 års-drift): **368,4** (kg NH₃-N/år)Meremission (nudrift): **368,4** (kg NH₃-N/år)

Oversigt af naturpunkter ? i

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg NH ₃ -N/år):		Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Potentiel ammoniakfølsom skov 1	Kategori 3	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
Potentiel ammoniakfølsom skov 2	Kategori 3	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Oksenvad hede	Kategori 2	Ansøger	1	Bn	0	0	0	▼
Højmose i Linnet Skov	Kategori 1	Ansøger	1	Bn	0	0	0	▼
Mose	Kategori 3	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
Højmose Kat.2	Kategori 2	Sagsbehandler	1	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
§ 3 sø	Kategori 3	Sagsbehandler	1	V	0,0	0,0	1,9	▼

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter Husdyrbrugloven

Husdyrbrugloven⁵ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁶ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3 D) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

⁵ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. – LBK nr 256 af 21/03/2017

⁶ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug – BEK nr 1380 af 30/11/2017

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition nudrift (kg N/ha/år)	Merdeposition 8 års-drift (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>				
Ege- bland- skov	11 km SV	0,0	0,0	0,0
<i>Kategori 2</i>				
Højmose	2 km N	0,0	0,0	0,0
<i>Kategori 3</i>				
Mose	950 m SV	0,0	0,0	0,1

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 6a og 6b.

Kategori 1 natur

Totaldepositionen må maks være 0,2-0,7 kg N/ha/år jf. § 25 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 1 er en ege-blandskov, som findes ca. 11 km sydvest for det ansøgte projekt. Ege-blandskoven modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes på den baggrund, at ege-blandskoven ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Totaldepositionen må maks være 1 kg N/ha/år jf. § 26 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 2 er en højmose, som findes ca. 2 km nord for det ansøgte projekt. Højmosen modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at højmosens naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Der kan stilles krav til merdepositionen efter § 35 *stk* 2-5 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kravet kan dog ikke være under 1 kg N/ha/år jf. § 28 i samme bekendtgørelse.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 3 er en mose som findes ca. 950 m sydvest for anlægget. Mosen modtager, ifølge beregninger i husdyrgodkendel-

se.dk, ingen øget ammoniakdeposition i forbindelse med udvidelsen og en samlet deposition på 0,1 kg N/ha. Se tabel 1 og ansøgers tekst. Da mosen ikke modtager nogen merdeposition af ammoniak er husdyrbruglovens krav overholdt. Det vurderes på den baggrund, at mosens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens⁷ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrbruglovens⁸ § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition nudrift (kg N/ha/år)	Merdeposition 8 års-drift (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
Sø	130 m S	0,0	0,0	1,9
Sø	400 m NØ	0,0	0,0	<1,9

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 6c.

De nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområder, som ikke er kategoriseret natur, er to søer, som findes hhv. ca. 130 m syd for anlægget og 400 m nordøst for anlægget. Se ovenstående tabel 2. Søerne modtager ingen merdeposition af ammoniak fra det ansøgte projekt. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Det vurderes på den baggrund at søernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Rosendalsvej 7.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen⁹ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-

⁷ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – LBK nr. 934 af 27/06/2017

⁸ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug – LBK nr. 1380 af 30/11/2017

⁹ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – BEK nr. 926 af 27/06/2016

arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrbrugloven:

§ 6, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 10, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- *beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a) eller*
- *ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier*

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
<i>Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovtrup Skov</i>	Ca. 11 km SV

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 6d.

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er område nr. 93 "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" som omfatter habitatområde nr. 82 og fuglebeskyttelsesområde nr. 66. Natura 2000-området findes ca. 11 km sydvest for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes området's udpegningsgrundlag. I bilag 6d findes en beskrivelse af Natura 2000-området samt dets udpegningsgrundlag.

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 6f. De potentielt forekommende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 6e. I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

Ifølge Danmarks indberetning til EU¹⁰ er bilag IV-padderne, som har naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune, præget af tilbagegang, og bevaringsstatus er generelt vurderet som ugunstig eller usikker. Undtagelser herfra er dog bestandene af spidssnudet frø i

¹⁰ EIONET, European Centre on Biological Diversity - [speciesreport](#)

den vestlige del af kommunen samt bestanden af stor vandsalamander i den østlige del af kommunen, som vurderes at have gunstig bevaringsstatus. Forurening af søer udgør en trussel mod alle de nævnte arter, ligesom pesticider og næringsstoffer truer flere arter.

I området omkring anlægget findes der mange naturlige mindre søer og der er registreret løvfrøer ca. 1,6 km nordøst for ejendommen.

Ingen af søerne i området omkring anlægget vil som følge af projektet blive påvirket af en merdeposition af ammoniak. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for bilag IV-padder ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget.

Andre bilag IV-arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæbelens eller marsvinsens udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte potentielt forekommende bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 samt § 10, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

Bilag 6a – Kort over kategori 1 og 2 natur samt Natura 2000 ved anlæg

- Signatur:**
- Natura 2000-områder
 - Kategori 1-natur
 - Brunvandet sø
 - Bøg på mor
 - Bøg på mor med kråstorn
 - Bøg på muld
 - Ege-bjergskov
 - Elle- og askeskov
 - Fokkelt
 - Gråbjergskov
 - Hængesæk
 - Kalkveddriv
 - Kystskovklippe
 - Nedbrudt højmose
 - Revling-hølandskilt
 - Røgler
 - Skovbevokset tør sømose
 - Stillepe-træst
 - Surt overdrev
 - Søbrød med småtårn
 - Tjørnis våd eng
 - Tårnede
 - Vise-hølandskilt
 - Våd hede
 - Hede
 - Overdrev
 - Kategori 2-natur
 - Hede
 - Overdrev
 - Beskyttet højmose
 - Beskyttet løbelså
 - Beskyttet højmose

Nærmeste kategori 1 og 2-natur samt Natura 2000 i forhold til anlægget

Erhvervs- og Borger service - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: HDAJ
 Journalnummer: -
 Udskrivet den: 10-05-2018

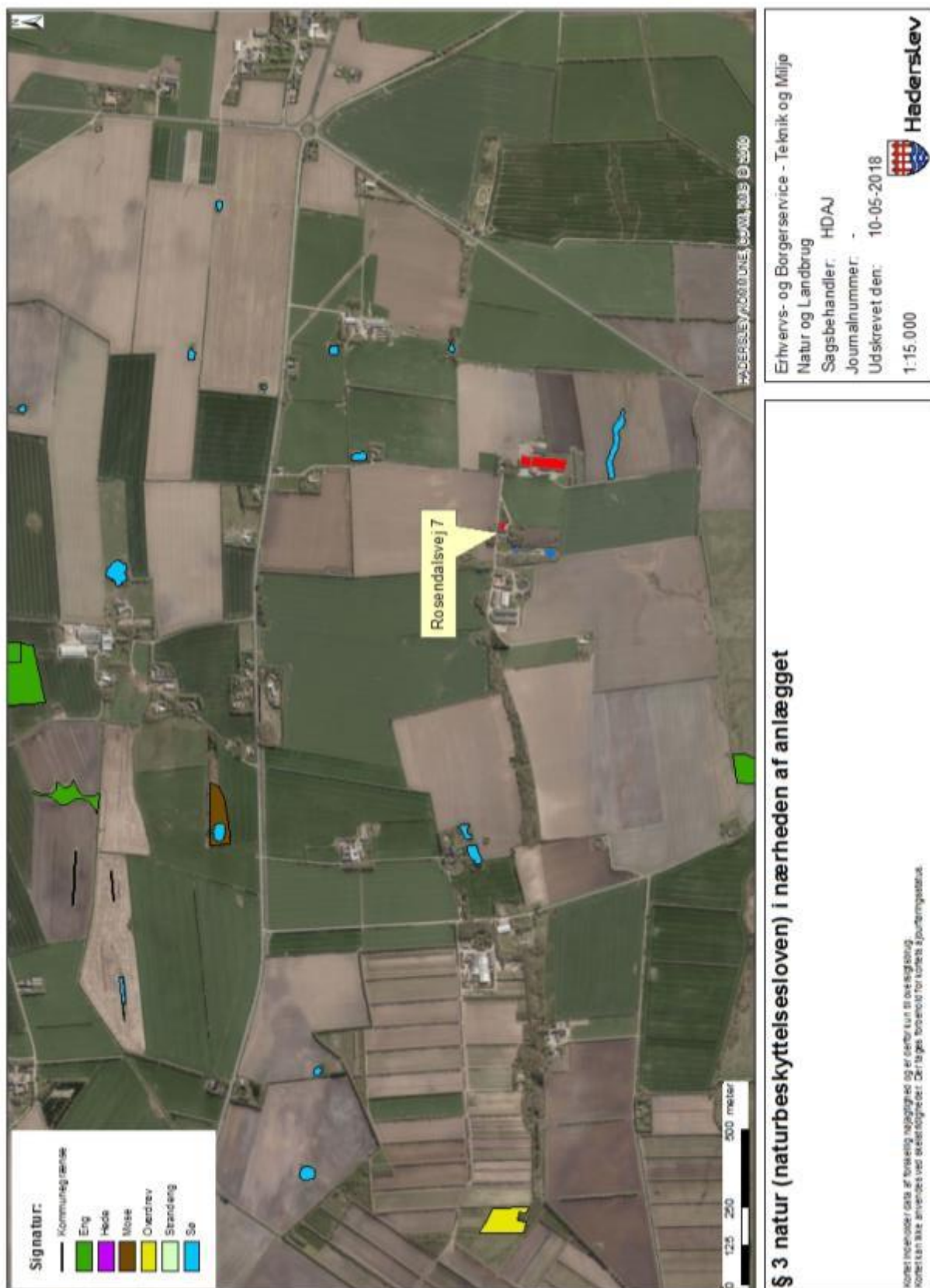
1:60.000

Kortet menes at være af teknisk nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Korte kan ikke anvendes ved retssagsgæder. Der tages forbehold for kortets fejlmæssigheder.

Bilag 6b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg

Bilag 6c – Kort over § 3 natur ved anlæg

Bilag 6f - Bilag IV forekomster ved anlæg

Bilag 6d – Natura 2000 område ”Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov” (N93)

Dette Natura 2000-område (N93) består af habitatområde ”Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov” (H82) samt fuglebeskyttelsesområde ” Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov” (F66). De to områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper, som udgør områdernes udpegningsgrundlag.

Områdebeskrivelse

Området ligger mellem Skærbæk og Toftlund. Skov dominerer - primært nåleskov med indslag af bøgeskov på morbund og egekrat. Jordbunden er sur og næringsfattig. Substratet veksler mellem smeltevands-sand, flyvesand, samt ferskvandstørv og gytje. Under stormen i 1999 væltede ca. 620 ha skov i området fuldstændigt. Arealerne er nu genplantet, så skoven i dag fremstår som en mere varieret skov med mange forskellige træarter. Resterne af fortidens skove ca. 115 ha gamle bøge- og egeskov i Lindet Skov ligger i dag stadig urørte, som en del af Skov- og Naturstyrelsens naturskogsstrategi.

Vigtigste naturværdier

Trane, hvepsevåge, tinksmed, stor hornugle, sort-spætte, ravn, natravn og rødrygget tornskade yngler eller er potentielle ynglefugle. I den sydlige del ligger et åbent indsande med indslag af ene og dværgbuske. Der er klitformationer, heriblandt "klimper", som er fladtoppedede bakker med våde partier eller tørv på toppen. I skovbevoksningen findes nogle få mindre moser samt et overdrev, hvor orkideen hvid sækspore tidligere er blevet registreret. Den prioriterede skovnaturtype *skovbevoksede tørvemoser* findes på et mindre areal, desuden findes større arealer med stilkegeskove og krat på mager sur bund samt egekrat i Hønning Plantage.

Trusler mod områdets naturværdier

Naturtyperne i området er alle næringsfattige. De er derfor følsomme over for tilførsel af næringsstoffer. Primært er luftbårne kvælstofforbindelser en trussel. Næringsstofftilførsel fra luften vurderes ligeledes at være en aktuel trussel i skovområderne, især skovkanter og overgangszoner. Habitatområdet ligger i et område med middel husdyrtæthed.

De lysåbne nedbrudte højmosearaler er under tilgroning - primært med gran, fyr og birk. Indsandene gror til med gran og fyr, og der er konstateret glansbladet hæg ind mod skovarealerne. Desuden er tilgroning med blåtop en trussel.

Den nordlige del af Hønning Mose samt andre mosearealer - f.eks. den sydligere beliggende Sprøggel Mose - afvandes fortsat i betydeligt omfang via grøfter og kanaler.

Gran og fyr spreder sig fra righoldige frøkilder i områdets skove, og forårsager tilgroning af de lysåbne hede- og mosearealer. Glansbladet hæg er også begyndt at vandre ind på disse arealer. Glansbladet hæg vurderes som en aktuel trussel i forbindelse med sikring af fremtidig gunstig bevarelse af skovnaturtyperne. Det tidligere voksested for hvid sækspore er i dag kraftigt tilgroet.

Områdernes udpegningsgrundlag

Habitatområde ”Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov” (H82)

Nr.	Art/Naturtype
2320	Indlandsklitter med lyng og revling
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160	Brunvandede søer og vandhuller
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7110	*Aktive højmoser
7120	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
7140	Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand
9120	Bøgeskove på morbund med kristtorn
9160	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
91D0	*Skovbevoksede tørvemoser

* prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" (F66)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Hvepsevåge		Y		F3
Tinksmed		Y		F1
Stor Hornugle		Y		F1

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets pt gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

Bevaringsstatus og trusselsvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene.

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	Trusselsvurdering
2320 - Indlandsklitter med lyng og revling	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet til EU som ugunstig. Ifølge DMU's seneste opgørelse har ca. halvdelen af det vurderede areal naturtilstand. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	Næringsstofbelastning, tilgroning og invasive arter
2330 - Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Der foreligger ingen data om bevaringsstatus for naturtypen i området	Meget små arealer som regel betinget af for hård græsning
3130 - Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	Naturtypen er ikke kortlagt og tilstandsvurderet
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	Naturtypen er kun delvist kortlagt og tilstandsvurderet
3160 - Brunvandede søer og vandhuller	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	Naturtypen er kun delvist kortlagt og tilstandsvurderet
4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyg	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. De kortlagte forekomster af naturtypen i området vurderes at have gunstig naturtilstand	Tilgroning med blåtop
4030 - Tørre dværgbusksamfund (heder)	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. 7 ud af de 8 kortlagte forekomster af naturtypen i området vurderes at have gunstig naturtilstand.	Succession mod græsdomineret hede, hedelyng i senil fase
5130 - Enekrat på heder, overdrev eller skrænter	Bevaringsstatus i Danmark er ukendt. Ca. ¾ af de kortlagte arealer i landet har gunstig naturtilstand. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	Invasive arter og luftbåret næringsstofbelastning
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Der foreligger ingen data om bevaringsstatus for naturtypen i området	Kraftig tilgroning
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. De kortlagte forekomster af naturtypen i området vurderes at have ugunstig naturtilstand.	Ingen data
7110 - *Aktive højmoser	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	Næringsstofbelastning, tilgroning, invasive arter, arealreduktion og fragmentering samt uhenigtsmæssig hydrologi
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gen-	Bevaringsstatus i Danmark er ikke vurderet. Mindre end 20 % af de kortlagte forekomster har gunstig naturtil-	Afvanding som fører til succession mod skov• den langsigtede målsætning

dannelse	stand. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	for naturtypen er aktiv højmose
7140 - Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	Næringsstofbelastning og uhensigtsmæssig hydrologi.
9120 - Bøgeskove på morbund med kristorn	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	Luftbåren kvælstoftilførsel
9160 - Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	Luftbåren kvælstoftilførsel
9190 - Stilkegeskove og -krat på mager sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	Luftbåren kvælstoftilførsel
91D0 - *Skovbevoksede tørvemoser	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ukendt (atlantiske del)/ugunstig (kontinentale del). Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig.	Luftbåren kvælstoftilførsel
Hvepsevåge	Hvepsevåge synes at have optrådt stabilt i antal og udbredelse i og uden for fuglebeskyttelsesområderne i de seneste 20 år. Bestanden har været stabil siden 1980, og samlet må den nationale bevaringsstatus for hvepsevåge i Danmark foreløbig vurderes som gunstig. Bevaringsstatus for arten i området er ukendt	Manglende kendskab til, om artens krav til levesteder er opfyldt i området
Tinksmed	Den foreløbige, nationale bevaringsstatus for tinksmed, som ynglefugl i Danmark, er vurderet som ugunstig (Pihl m.fl. 2003). I 2007 lå det registrerede antal ynglepar dog over det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus. Bevaringsstatus for arten i området er vurderet som ugunstig	Tilgroning og eutrofiering af levesteder.
Stor Hornugle	Samlet må den nationale bevaringsstatus for stor hornugle i Danmark foreløbig vurderes som gunstig. I perioden 1992-1997 blev der registreret 1-2 ynglepar i området og i 2006 registreredes 2 ynglepar. Samlet set vurderes bestanden i området at være stabil. Bevaringsstatus er vurderet gunstig	Nyetableret, habitatkrav vurderes at være til stede og stabile

Bilag 6e – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller,

sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og søer, og hviler og overvintret i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Lanqøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevs- og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusens må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitting af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger blandt andet sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er søer, som indgår i sammen-

hængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løvfør (*Pelobates Fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene søer og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af søer.

Løvfør (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Aarhus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune (før 2007) og fundet på en lang række lokaliteter. Løvfør yngler i lavvandede lysåbne søer, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo Calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede søer af varierende størrelse, men med rent vand. Søer af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfør gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne søer er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede søer ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvins levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhyncus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen, herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området

Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.